

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Υποτιτλισμός και σχολιασμός του 1^{ου} επεισοδίου από τον
τέταρτο κύκλο της σειράς *Friday Night Dinner*, του
σεναριογράφου Robert Popper.

Ελευθερία Λυκάκη

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Βιλελμίνη Σωσώνη

Κέρκυρα
Φεβρουάριος 2018

Τίτλος πτυχιακής εργασίας: Υποτιτλισμός και σχολιασμός του 1^{ου} επεισοδίου από τον τέταρτο κύκλο της σειράς *Friday Night Dinner*, του σεναριογράφου Robert Popper.

Ονοματεπώνυμο φοιτητή: Ελευθερία Λυκάκη

ΑΜ: Ξ2012018

Υπεύθυνη Επιβλέπουσα: Βιλελμίνη Σωσώνη

Β' βαθμολογήτρια: Μαρία Τσίγκου

ΔΗΛΩΝΩ υπεύθυνα ότι εκπονώ πτυχιακή εργασία, αφού μελέτησα τον Κανονισμό Πτυχιακής Εργασίας και με την προϋπόθεση ότι δεν έχει εκπονηθεί ή εκπονείται η ίδια πτυχιακή εργασία από άλλο φοιτητή του Τμήματος. Αποτελεί προϊόν προσωπικής μελέτης και εργασίας και όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή της δηλώνονται σαφώς και στο βιβλιογραφικό κατάλογο.

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	5
1. Εισαγωγή	5
2. Η ιστορία του υποτιτλισμού.....	6
3. Ελληνικοί υπότιτλοι	7
4. Σχολιασμός.....	68
4.1 Απόδοση χιούμορ/Λογοπαίγνια.....	68
4.1.2 Κατηγοριοποίηση Λογοπαιγνίων.....	73
4.3 Επαναλήψεις.....	75
4.4 Απόδοση πολιτισμικών ενδεικτών.....	76
4.5 Ιδιωματικές Εκφράσεις.....	79
4.6 Μεθοδολογία του υποτιτλισμού.....	80
4.6.1 Εμφάνιση υποτίτλων στην οθόνη.....	81
4.6.2 Τεχνικές μετάφρασης στον υποτιτλισμό.....	82
4.7 Σημεία στίξης.....	83
5. Συγχρονισμός.....	84
6. Επίλογος.....	85
7. Βιβλιογραφία/Προγράμματα.....	86

Πρόλογος

Η παρούσα πτυχιακή, ξεφεύγει από τα τετριμμένα όρια της μετάφρασης και έχει να κάνει με την οπτικοακουστική μετάφραση, δηλαδή τον υποτιτλισμό. Ο υποτιτλισμός ήταν εξ' αρχής των σπουδών μου το κύριο μέλημά μου και το επάγγελμα στο οποίο στόχευα, χωρίς όμως δυστυχώς να το διδαχθώ ποτέ στο τμήμα μου. Από σχετικά μικρή ηλικία είχα συνειδητοποιήσει πως οι δύο μεγάλες μου αγάπες, είναι οι ξένες γλώσσες και ο κινηματογράφος, γι' αυτό και το να δουλέψω στον τομέα του υποτιτλισμού, έγινε το όνειρο μου. Έτσι, λοιπόν, βρισκόμενη εμφανώς σε ερασιτεχνικό επίπεδο ακόμα, καθώς οι εθελοντικοί υποτιτλισμοί που έχω κάνει και η σύντομη πρακτική μου στον τομέα αυτό δεν με καθιστούν επαρκώς διδαχθείσα, σας παραθέτω το τελικό αποτέλεσμα της απόπειράς μου. Στο e-mail μου αυτό, θα βρείτε το συνημμένο υποτιτλισμένο αρχείο.

1.Εισαγωγή

Επέλεξα μία βρετανική κωμική σειρά επ' ονόματι **Friday Night Dinner** και συγκεκριμένα το 1^ο επεισόδιο απ' τον 4^ο και πιο πρόσφατο κύκλο της. Η συγκεκριμένη ήταν θα έλεγα άψογη επιλογή για την πτυχιακή μου εργασία, καθώς όντας κωμική, αντιμετώπισα ένα από τα πιο δύσκολα, κατ' εμέ, προβλήματα στον υποτιτλισμό, δηλαδή την απόδοση του χιούμορ μιας χώρας στο χιούμορ μίας άλλης, το οποίο ενέχει και την σωστή μεταφορά του πολιτισμού. Οι δυσκολίες, φυσικά, αφορούν και άλλα θέματα τα οποία θα αναλυθούν εκτενώς στην ανάλυση που ακολουθεί. Επίσης, δεν υπάρχουν πουθενά υπότιτλοι στα ελληνικά για το συγκεκριμένο επεισόδιο και ο υποτιτλισμός έγινε σχεδόν εξ' ακοής καθώς και τα αρχεία στα αγγλικά ήταν ελλιπή. Συνεπώς το συνημμένο οπτικοακουστικό αρχείο είναι αποτέλεσμα μετάφρασης, συγχρονισμού, ενσωμάτωσης και επιμέλειας εξ' ολοκλήρου από εμένα. Εύχομαι να σας αρέσει τόσο το επεισόδιο όσο και η δουλειά μου.

2. Η ιστορία του υποτιτλισμού

- Η οπτικοακουστική μετάφραση άρχισε ήδη να δημιουργείται από το 1894. Αυτό έγινε με τις πρώτες παρουσιάσεις του Κινητοσκοπίου, το οποίο αποτέλεσε την πρώτη απόπειρα των ανθρώπων για συστήματα εγγραφής και αναπαραγωγής ήχου μέσα στην κινηματογραφική αίθουσα. Ωστόσο οι πρόγονοι του υποτιτλισμού υπήρξαν οι κάρτες μεσοτίτλων που χρησιμοποιούνταν στον βουβό κινηματογράφο. Επειδή όμως ο υποτιτλισμός είναι ένα οπτικοακουστικό μέσο, εννοείται ότι για να εξελιχθεί ο ίδιος θα έπρεπε να εξελιχθεί η εικόνα και κυρίως ο ήχος. Έτσι, πέρασαν αρκετά χρόνια εξέλιξης της τεχνολογίας έως το 1926, όταν η Warner Brothers πρώτη παρουσίασε την ρηξικέλευθη συσκευή Vitaphone, η οποία παρείχε τη δυνατότητα αναπαραγωγής ήχου, σε συγχρονισμό με τη μηχανή προβολής της ταινίας και το 1927 προέβαλε την πρώτη ταινία γυρισμένη με ήχο, *Ο Τραγουδιστής της Τζαζ (the Jazz Singer)*. Όταν όμως σταδιακά οι ταινίες με διαλόγους άρχισαν να κερδίζουν έδαφος, γεννήθηκε και η ανάγκη για τη μετάφρασή τους, ώστε να μπορούν να κυκλοφορούν σε περισσότερες χώρες, έπειτα από τις αποτυχημένες προσπάθειες γυρισμάτων σε πολλές γλώσσες με διαφορετικούς ηθοποιούς. Αυτό το πρόβλημα αφορούσε κυρίως την Ευρώπη, όταν τα αγγλικά δεν ήταν τόσο διαδεδομένα. Μετά το 1931 όταν οι τεχνικές μείξης και συγχρονισμού βελτιώθηκαν κατά πολύ, οι υπότιτλοι και η μεταγλώττιση απέκτησαν αξιοσημείωτη δημοτικότητα (Sosoni Vilelmini, 2017). Την δεκαετία του 1970 δημιουργήθηκαν προγράμματα που χρησιμοποιούνται ακόμα και σήμερα και έκαναν τη δουλειά των υποτιτλιστών πολύ πιο εύκολη και το αποτέλεσμα στην οθόνη πολύ πιο όμορφο. Το επάγγελμα του υποτιτλιστή γεννήθηκε και επίσημα πλέον στα μέσα της δεκαετίας του '80, όταν οι προσωπικοί υπολογιστές περιείχαν και συγχρονισμό και εξειδικευμένο, πρώιμο βέβαια, πρόγραμμα για υποτιτλισμό (Mary Carrol, 2004)

3. Ελληνικοί Υπότιτλοι

Εδώ παραθέτονται οι υπότιτλοι που έκανα για το εν λόγω επεισόδιο.

1

00:00:29,500 --> 00:00:31,580

Αλήθεια έδωσες λεφτά γι'αυτό;

2

00:00:31,620 --> 00:00:33,980

Μπορούμε να σταματήσουμε να
μιλάμε για τα μαλλιά μου σε παρακαλώ;

3

00:00:34,140 --> 00:00:35,940

Τι στυλ ζήτησες;

4

00:00:35,980 --> 00:00:38,020

-Ηλίθιο.

-Α αυτό το στυλ!

5

00:00:38,060 --> 00:00:39,620

-Αυτό είναι μαμά.

-Γειά.

6

00:00:39,660 --> 00:00:41,180

-Γεια σας, παιδιά.

-Γεια σας.

7

00:00:41,220 --> 00:00:43,540

-Τι συμβαίνει;

-Η γιαγιά πάει σ'ένα πάρτι.

8

00:00:43,580 --> 00:00:44,980

Πάω σ'ένα πάρτι.

9

00:00:45,020 --> 00:00:47,100

-Ντυμένη έτσι;
-Σουτ.

10
00:00:47,140 --> 00:00:50,140
Τζάκι, είσαι σίγουρη
ότι είμαι ντυμένη ωραία;

11
00:00:50,180 --> 00:00:51,860
Ναι, μαμά. Είσαι πολύ όμορφη.

12
00:00:51,900 --> 00:00:54,060
Σαν μια γριά ιερόδουλη.

13
00:00:54,100 --> 00:00:56,220
Ελπίζω να έχει
ωραίους άνδρες εκεί.

14
00:00:56,260 --> 00:00:57,820
Θεέ μου.

15
00:00:59,460 --> 00:01:01,500
Γεια σου, μαμά.

16
00:01:01,540 --> 00:01:03,780
Γυμνόστηθο μασάζ
στην αρχική τιμή των 68 ευρώ.

17
00:01:03,820 --> 00:01:06,300
-Γεια σας!
-Μαμά, έχεις το κινητό σου;

18
00:01:06,540 --> 00:01:08,740
Ναι, και τον συναγερμό
μου κατά του βιασμού.

19

00:01:12,100 --> 00:01:13,540

Τουλάχιστον είναι προετοιμασμένη.

20

00:01:13,580 --> 00:01:14,860

Σας παρακαλώ αλλάξτε θέμα.

21

00:01:14,900 --> 00:01:16,460

-Τα μαλλιά του Τζόνι;

-Σε ευχαριστώ!

22

00:01:16,500 --> 00:01:18,260

-<i>Γεια σας, μικρά μου!</i>

-Γεια σου, μπαμπά!

23

00:01:18,300 --> 00:01:19,780

<i>Ανοίξτε το φως!</i>

24

00:01:19,820 --> 00:01:21,580

Τι κούρεμα ζήτησες;

25

00:01:21,620 --> 00:01:23,900

Νομίζω το λένε «ηλίθιο».

26

00:01:24,340 --> 00:01:25,380

Μην τα ακουμπάς!

27

00:01:25,420 --> 00:01:27,220

<i>Ανοίξτε το αναθεματισμένο φως!</i>

28

00:01:33,540 --> 00:01:35,460

Θα «μαλλιάσει» η γλώσσα του.

29
00:01:35,500 --> 00:01:36,980
-Ασπρουλιάρη;
-Τι;

30
00:01:37,020 --> 00:01:38,780
Τι κά...;

31
00:01:38,820 --> 00:01:40,020
Περίμενε, το...

32
00:01:40,060 --> 00:01:41,900
...το τραπέζι είναι
στρωμμένο για πέντε άτομα.

33
00:01:41,940 --> 00:01:42,940
Ω, ναι.

34
00:01:42,980 --> 00:01:45,220
Μην μου πεις
ότι θα έρθει καλεσμένος!

35
00:01:45,260 --> 00:01:46,460
Ναι, θα έρθει καλεσμένος.

36
00:01:46,500 --> 00:01:47,660
-Μαμά!
-Τι;

37
00:01:47,700 --> 00:01:49,700
Αυτό σημαίνει ότι πρέπει
να μιλήσουμε σε κάποιον άλλον!

38
00:01:49,740 --> 00:01:51,655

Γιατί δεν μας είπες ότι πρέπει
να μιλήσουμε σε κάποιον άλλον;

39

00:01:51,656 --> 00:01:54,068

Γιατί αν σας το έλεγα,
δεν θα ερχόσασταν.

40

00:01:54,070 --> 00:01:55,308

-Σωστό.

-Εις το επανιδείν.

41

00:01:55,309 --> 00:01:57,060

-Ηλίθιοι άχρηστοι.

-Ορίστε;

42

00:01:57,139 --> 00:01:59,740

Εξαιτίας σας το βοήθημα
ακοής μου έπεσε στην τουαλέτα.

43

00:01:59,780 --> 00:02:00,900

-Μπαμπά!

-Μάρτιν!

44

00:02:00,940 --> 00:02:02,500

-Απαίσιο κούρεμα.

-Ευχαριστώ.

45

00:02:02,503 --> 00:02:04,423

Γιατί ο μπαμπάς είναι
ντυμένος σαν τον Όσκαρ Ουάιλντ;

46

00:02:04,500 --> 00:02:05,660

Το πρόσεξες έτσι;

47

00:02:05,700 --> 00:02:06,980
Θέλω να κάνω εντύπωση.

48
00:02:07,020 --> 00:02:08,280
Μια απαίσια εντύπωση;

49
00:02:08,620 --> 00:02:09,660
Εντύπωση σε ποιον;

50
00:02:09,700 --> 00:02:11,180
Θα έρθει ο φίλος του μπαμπά.

51
00:02:11,220 --> 00:02:12,980
-Ο φίλος του μπαμπά;
-Ο φίλος του μπαμπά;

52
00:02:13,020 --> 00:02:14,460
Τι εννοείς «φίλος του μπαμπά»;

53
00:02:14,500 --> 00:02:15,620
Ο μπαμπάς δεν έχει φίλους.

54
00:02:15,625 --> 00:02:18,105
-Δεν είναι ωραίο να το λες αυτό.
-Ναι, έχω φίλους.

55
00:02:18,180 --> 00:02:20,113
Δεν είμαστε κακοί,
αλλά η μαμά έχει φίλους.

56
00:02:20,181 --> 00:02:21,244
Εσύ δεν έχεις φίλους.

57

00:02:21,300 --> 00:02:23,500

-Ναι, μπαμπά.

- Βλακείες. Έχω φίλους.

58

00:02:23,860 --> 00:02:25,377

Εντάξει, πες έναν.

59

00:02:26,580 --> 00:02:27,820

Ο νεκρός Νιλ;

60

00:02:27,860 --> 00:02:29,340

Καλύτερα ζωντανούς φίλους.

61

00:02:29,380 --> 00:02:31,633

Ξέρεις, αυτούς που

δεν είχαν κηδείες;

62

00:02:31,780 --> 00:02:33,540

Εντάξει, αυτός που θα έρθει απόψε.

63

00:02:33,580 --> 00:02:34,580

Και το όνομά του;

64

00:02:34,620 --> 00:02:36,119

Βάζω στοίχημα

ότι δεν το θυμάται.

65

00:02:36,220 --> 00:02:37,740

Πώς μου είπες το

όνομα του φίλου μου;

66

00:02:37,780 --> 00:02:38,980

Είδατε;

Τόνι!

67

00:02:39,020 --> 00:02:40,820

Τόνι, αυτό είναι!

Τον φίλο μου τον λένε Τόνι.

68

00:02:40,860 --> 00:02:43,460

-Ακούγεστε πολύ δεμένοι.

-Αχώριστοι.

69

00:02:43,500 --> 00:02:44,980

Ήμασταν σύνοικοι.

70

00:02:45,020 --> 00:02:46,260

Το οποίο σημαίνει;

71

00:02:46,300 --> 00:02:48,180

Μοιράζονταν ένα

διαμέρισμα στο πανεπιστήμιο.

72

00:02:48,220 --> 00:02:49,580

Πανεπιστήμιο.

73

00:02:49,620 --> 00:02:50,940

Αυτό που τρώς είναι αλεύρι.

74

00:02:50,980 --> 00:02:53,620

-Το ξέρω.

-Και το έριξες στο ρολόι της Βαλ!

75

00:02:53,660 --> 00:02:54,780

Αναθεματισμένη Βαλ.

76

00:02:54,820 --> 00:02:57,740

-Μόλις της το επιδιόρθωσα!
-Αυτήν πρέπει να επιδιορθώσεις.

77
00:02:59,260 --> 00:03:01,420
Θα είμαι στο χολ αυτοκτονώντας.

78
00:03:01,550 --> 00:03:04,830
Λοιπόν, πώς και δεν έχεις
αναφέρει ξανά τον φίλο σου τον Τόνι;

79
00:03:04,980 --> 00:03:07,229
Τι εννοείς «δεν έχεις αναφέρει ξανά»;

80
00:03:07,309 --> 00:03:08,500
Ήταν ένας απ'τους δύο Τόνι.

81
00:03:08,540 --> 00:03:11,100
-Τους δύο Τόνι;
-Ναι.

82
00:03:11,140 --> 00:03:12,540
Συγγνώμη, τους δύο Τόνι;

83
00:03:12,580 --> 00:03:14,820
Δεν ξέρεις; Τους δύο Τόνι.

84
00:03:14,860 --> 00:03:17,340
Όταν ήμουν στο Λήντς, έμενα
με δύο αγόρια που τα έλεγαν Τόνι.

85
00:03:17,380 --> 00:03:19,020
-Αγόρια;
-Εντάξει, αρσενικά.

86

00:03:19,060 --> 00:03:20,060

Αρσενικά.

87

00:03:20,062 --> 00:03:22,822

Τον Τόνι Σάμπσον και τον
Τόνι Μάικλς, που θα έρθει απόψε.

88

00:03:22,900 --> 00:03:23,900

Καταπληκτικός νεαρός.

89

00:03:23,940 --> 00:03:24,940

Καταπληκτικό αρσενικό.

90

00:03:24,942 --> 00:03:27,422

Το ξέρετε ότι μπορούσε να μιμηθεί
τον ήχο της μηχανής κάθε αυτοκινήτου;

91

00:03:27,500 --> 00:03:28,660

Πολύ χρήσιμο.

92

00:03:28,700 --> 00:03:29,700

Και ο άλλος Τόνι;

93

00:03:29,740 --> 00:03:31,340

Ήταν τελείως τούβλο.

94

00:03:31,380 --> 00:03:33,380

Έλεγε απαίσια αστεία
και βλεφάριζε πολύ αργά.

95

00:03:33,420 --> 00:03:35,260

-Βλεφάριζε πολύ αργά;
-Πολύ εκνευριστικό.

96

00:03:35,300 --> 00:03:36,602

Πώς είναι αυτό εκνευριστικό;

97

00:03:36,603 --> 00:03:38,677

Επειδή μιλούσε έτσι όλη την ώρα.

98

00:03:38,700 --> 00:03:39,900

Ναι, είναι εκνευριστικό αυτό.

99

00:03:39,940 --> 00:03:42,540

Αλλά στον Τόνι Μάικλς έλεγες
να κάνει οποιαδήποτε μηχανή...

100

00:03:42,580 --> 00:03:43,990

Βασικά, εκτός
από ιταλικά αμάξια.

101

00:03:43,992 --> 00:03:45,318

Ποτέ δεν μπορούσε να
μιμηθεί ιταλικά αμάξια.

102

00:03:45,340 --> 00:03:46,420

Θα το έχουμε υπ'όψιν.

103

00:03:46,460 --> 00:03:48,060

Δεν τον έχω δει
εδώ και 30 χρόνια.

104

00:03:48,100 --> 00:03:49,726

Εποικοινωνήσαμε μέσω του υπολογιστή.

105

00:03:49,728 --> 00:03:51,468

Γνωστό και ως <i><i>e-mail</i>.</i>

106

00:03:52,940 --> 00:03:54,340

Ελπίζω να τα πηγαίνουμε ακόμα καλά.

107

00:03:54,380 --> 00:03:55,898

Φυσικά και θα

τα πηγαίνετε ακόμα καλά.

108

00:03:55,900 --> 00:03:57,633

Ξαφνικά αγχώθηκα πολύ.

109

00:03:58,620 --> 00:04:00,656

Μην είσαι τόσο γλυκανάλατος.

110

00:04:00,860 --> 00:04:02,160

Ευχαριστώ αγάπη.

111

00:04:02,500 --> 00:04:04,340

Θεέ μου!

Είναι ο Τόνι!

112

00:04:04,380 --> 00:04:05,580

Είναι ο Τόνι στην πόρτα!

113

00:04:05,620 --> 00:04:06,620

Ο Τόνι είναι εδώ!

114

00:04:06,630 --> 00:04:08,270

Είναι όλα εντάξει Μάρτιν!

Ηρέμησε!

115

00:04:08,340 --> 00:04:09,700

Ναι, να ηρεμήσω.

116

00:04:09,740 --> 00:04:11,145

Να ηρεμήσω.

117

00:04:12,220 --> 00:04:13,660

Να ηρεμήσω.

118

00:04:17,620 --> 00:04:18,620

Άντε άνοιξε.

119

00:04:18,660 --> 00:04:20,180

Δεν φαίνομαι πολύ μεγάλος έτσι;

120

00:04:20,220 --> 00:04:22,860

-Για ποιό πράγμα;

-Για συνουσία με τον άνδρα;

121

00:04:26,220 --> 00:04:29,760

Ο Μάρτιν Γκούντμαν

με σάρκα και οστά!

122

00:04:32,540 --> 00:04:36,540

Να περάσω ή είστε

κλειστά τις Παρασκευές;

123

00:04:41,740 --> 00:04:43,780

Μας συγχωρείς μισό λεπτό Τόνι.

124

00:04:43,820 --> 00:04:45,180

Εσύ απλά βρες μια θέση.

125

00:04:45,220 --> 00:04:47,376

Γιατί, την έχασες;

126

00:04:49,260 --> 00:04:51,380

Κεράσου ξηρούς καρπούς.

127

00:04:51,420 --> 00:04:53,158

«Ξεραίνομαι» για καρπούς.

128

00:04:56,780 --> 00:04:58,993

Σε παρακαλώ πες μου ότι δεν
έκανες αυτό που νομίζω ότι έκανες.

129

00:04:58,996 --> 00:05:00,140

Είναι ο λάθος Τόνι.

130

00:05:00,220 --> 00:05:01,580

Μάρτιν!

131

00:05:01,620 --> 00:05:03,700

-Ο λάθος Τόνι;

-Ο λάθος Τόνι;

132

00:05:03,740 --> 00:05:05,060

Γιατί είσαι τόσο...

133

00:05:05,100 --> 00:05:07,860

Τι θα κάνω;

Αυτός είναι ο Τόνι Μάικλς.

134

00:05:07,900 --> 00:05:09,500

Είπες ότι σ'αρέσει ο Τόνι Μάικλς.

135

00:05:09,540 --> 00:05:11,860

Όχι, νόμιζα ότι
ήταν ο Τόνι Σάμπσον.

136
00:05:11,900 --> 00:05:14,260
Μάλλον μπέρδεψα τα
αναθεματισμένα επίθετά τους.

137
00:05:14,300 --> 00:05:16,660
-Τι;
-Ο Τόνι Μάικλς επικοινωνήσε μαζί μου.

138
00:05:16,662 --> 00:05:18,350
Νόμιζα ότι ήταν
αυτός που συμπαθούσα...

139
00:05:18,352 --> 00:05:20,098
και ο Τόνι Σάμπσον
αυτός που δεν συμπαθούσα.

140
00:05:20,100 --> 00:05:20,710
Σωστά.

141
00:05:20,715 --> 00:05:22,314
Αλλά ήταν ο Τόνι
Μάκλς που δεν συμπαθούσα...

142
00:05:22,316 --> 00:05:24,022
και ο Τόνι Σάμπσον
αυτός που συμπαθούσα.

143
00:05:24,060 --> 00:05:26,900
-Ξέχασες ποιον συμπαθούσες;
-Ναι.

144

00:05:26,920 --> 00:05:28,600

Δηλαδή προσκάλεσες
αυτόν που δεν συμπαθούσες;

145

00:05:28,661 --> 00:05:30,688

Ναι, έχει το αναθεματισμένο τικ
με τα μάτια του, έτσι δεν είναι;

146

00:05:30,700 --> 00:05:32,743

Δηλαδή πέρασα όλη τη
μέρα μου ετοιμάζοντας...

147

00:05:32,768 --> 00:05:34,500

δείπνο για κάποιον
που δεν αντέχεις;

148

00:05:34,540 --> 00:05:35,580

Τουαλέτα;

149

00:05:35,620 --> 00:05:37,340

Είσαι τόσο χαζός!

150

00:05:37,380 --> 00:05:39,820

-Πραγματικά είσαι.

-Μην κατηγορείτε εμένα.

151

00:05:39,860 --> 00:05:41,451

Κατηγορείστε τον εγκέφαλό μου.

152

00:05:41,820 --> 00:05:42,940

Και τι θα κάνουμε τώρα;

153

00:05:42,945 --> 00:05:44,385

-Κάνουμε; Εμείς φεύγουμε.

-Τα λέμε!

154

00:05:44,460 --> 00:05:46,987

Δεν θα πάτε πουθενά.

Θα μείνετε εδώ και θα δείτε...

155

00:05:46,989 --> 00:05:49,822

αυτήν την απαίσια, φρικτή,
απαίσια βραδιά μέχρι το τέλος.

156

00:05:49,860 --> 00:05:50,980

-Μα, μαμά!

-Μα, μαμά!

157

00:05:51,020 --> 00:05:52,637

Ίσως μπορούμε να
πούμε ότι πρόκειται για...

158

00:05:52,639 --> 00:05:53,882

για παρεξήγηση ή κάτι τέτοιο.

159

00:05:53,885 --> 00:05:55,682

Καλή ιδέα.

«Συγγνώμη δεν είσαι ο σωστός Τόνι...

160

00:05:55,685 --> 00:05:57,193

είσαι ο Τόνι που ο μπαμπάς μας μισεί»

161

00:05:57,195 --> 00:05:58,865

Ναι. Αυτό θα κάνουμε.

162

00:05:58,900 --> 00:06:00,719

<i>Είναι κανείς ακόμα ζωντανός;</i>

163
00:06:01,475 --> 00:06:02,782
Ερχόμαστε!

164
00:06:02,900 --> 00:06:05,260
Εντάξει, πρέπει απλά
να βγούμε και να είμαστε...

165
00:06:05,300 --> 00:06:06,500
-ευχάριστοι.
-Ευχάριστοι;

166
00:06:06,540 --> 00:06:07,882
Έλα τώρα!

167
00:06:10,500 --> 00:06:13,060
Εγώ ήθελα αυτόν
που μιμείται τις μηχανές.

168
00:06:13,100 --> 00:06:15,530
Νόμιζα ότι όλοι
προσπαθούσατε να αποδράσετε!

169
00:06:16,180 --> 00:06:18,220
Όχι, απλά έκοβα τα λουλούδια σου.

170
00:06:18,260 --> 00:06:19,580
Έκοβες τα «λουλούδια» μου;

171
00:06:19,620 --> 00:06:21,940
Ακούγεται επώδυνο.

172
00:06:21,980 --> 00:06:25,140
Και πάλι, χαίρομαι

που σε βλέπω Τόνι.

173

00:06:25,180 --> 00:06:27,019

Και αυτό σημαίνει ότι θα φύγω τώρα;

174

00:06:27,540 --> 00:06:28,560

Σε παρακαλώ;

175

00:06:28,900 --> 00:06:30,780

-Μάρτιν γιατί δεν κάθες;

-Τι;

176

00:06:30,820 --> 00:06:32,660

Ναι. Δίπλα στον φίλο σου.

177

00:06:32,700 --> 00:06:34,640

Ναι. Ο φίλος σου.

178

00:06:37,300 --> 00:06:38,105

Έτσι...

179

00:06:38,130 --> 00:06:40,545

Γιουβέτσι, είπε ο

επίσκοπος στον ιερέα.

180

00:06:41,860 --> 00:06:43,340

Σίγουρα να μην πάρω την τσάντα σου;

181

00:06:43,380 --> 00:06:45,722

Όχι, ευχαριστώ Τζάκι.

Τη χρειάζομαι για τις τσίχλες μου.

182

00:06:46,980 --> 00:06:50,340

Τόνι, το ξέρεις ότι ο μπαμπάς μας
μιλούσε για εσένα όλη τη εβδομάδα;

183

00:06:50,380 --> 00:06:52,564

Δεν είπε κάτι για το οποίο
θα με συλλάβουν, ελπίζω!

184

00:06:52,980 --> 00:06:54,940

Μιλούσε σχεδόν
ασταμάτητα, έτσι δεν είναι μαμά;

185

00:06:54,980 --> 00:06:57,740

Ναι, ασταμάτητα.

186

00:06:57,780 --> 00:07:00,500

Είναι πραγματικά εκπληκτικό
που σε βλέπω ξανά φιλαράκι.

187

00:07:00,540 --> 00:07:02,620

Μετά από τόσα χρόνια.

188

00:07:02,660 --> 00:07:06,580

Και τώρα να 'σαι! Έχεις αξιαγάπητο
σπίτι, μια αξιαγάπητη σύζυγο...

189

00:07:06,620 --> 00:07:07,820

και τους δύο γιούς σου.

190

00:07:07,860 --> 00:07:10,381

Σου λέω, άφησες το
πανεπιστήμιο, και ασχολήθηκες...

191

00:07:10,384 --> 00:07:11,887

κατευθείαν με το κρεβάτι.

192
00:07:12,420 --> 00:07:13,976
Το πανεπιστήμιο του Ληντς.

193
00:07:14,540 --> 00:07:15,620
Ναι.

194
00:07:15,660 --> 00:07:19,380
Τζάκι, θα μπορούσα να πάω
στην τουαλέτα να φρεσκαριστώ;

195
00:07:19,420 --> 00:07:21,460
Τι;
Α ναι, φυσικά.

196
00:07:21,500 --> 00:07:23,780
Είναι έξω, στα δεξιά σου.

197
00:07:23,820 --> 00:07:24,820
Ευχαριστώ.

198
00:07:25,460 --> 00:07:27,535
Να μην σας λείψω πάρα πολύ.

199
00:07:29,980 --> 00:07:31,895
-Είναι τούβλο.
-Είναι τούβλο.

200
00:07:33,140 --> 00:07:34,916
Εντάξει, θα
σταματήσετε σας παρακαλώ;

201
00:07:34,918 --> 00:07:35,862

Τι να σταματήσουμε;

202

00:07:35,900 --> 00:07:37,340

Για ποιο πράγμα μιλάς;

203

00:07:37,380 --> 00:07:39,460

Είναι ένας ζωντανός εφιάλτης!

204

00:07:39,500 --> 00:07:40,780

-Για εμάς δεν είναι.

-Δεν είναι.

205

00:07:40,820 --> 00:07:42,460

Είναι σαν ένα όμορφο όνειρο.

206

00:07:42,500 --> 00:07:44,900

Δεν μπορώ να έχω αυτή τη
χελώνα να βλεφαρίζει στο σπίτι μου.

207

00:07:44,940 --> 00:07:46,020

Πρέπει να τον ξεφορτωθώ.

208

00:07:46,060 --> 00:07:48,100

Αυτός φαίνεται...καλούτσικος.

209

00:07:48,140 --> 00:07:49,900

Αυτός φαίνεται...κακούτσικος.

210

00:07:49,940 --> 00:07:51,980

Τζάκι, δεν τον συμπαθώ, εντάξει;

211

00:07:52,020 --> 00:07:54,100

-Κανείς δεν τον συμπαθούσε.

-Μα γιατί;

212

00:07:54,140 --> 00:07:56,217

Δεν ξέρω.

Έχει περάσει πολύς καιρός.

213

00:07:56,218 --> 00:07:57,701

Ο κόσμος έλεγε διάφορα γι'αυτόν.

214

00:07:57,740 --> 00:07:58,820

Τι πράγματα;

215

00:07:58,860 --> 00:08:00,260

Λες να μπορώ να θυμηθώ;

216

00:08:00,300 --> 00:08:01,460

Δεν ήταν μήπως...

217

00:08:01,500 --> 00:08:03,340

παιδόφιλος ή κάτι παρόμοιο;

218

00:08:03,380 --> 00:08:05,060

Φυσικά και δεν ήταν παιδόφιλος.

219

00:08:05,100 --> 00:08:06,380

-Ναζιστής;

-Τζόνι!

220

00:08:06,420 --> 00:08:08,020

Ναζιστής παιδόφιλος;

221

00:08:08,900 --> 00:08:10,662

Πρέπει να 'ναι η Βάλ,

θα ήρθε για το ρολόι της.

222

00:08:10,664 --> 00:08:11,669

Πηγαίνετε, αγόρια.

223

00:08:11,671 --> 00:08:13,688

Φοβερή βραδιά.

224

00:08:17,980 --> 00:08:19,700

Γεια σας, αγόρια.

225

00:08:19,740 --> 00:08:20,820

Γεια σου, Τζιμ.

226

00:08:20,860 --> 00:08:22,500

Είναι η μητέρα σας μέσα;

227

00:08:22,540 --> 00:08:24,141

Είναι λίγο

απασχολημένη αυτή τη στιγμή.

228

00:08:24,143 --> 00:08:26,582

Πρόκειται για

μια επείγουσα κατάσταση.

229

00:08:26,820 --> 00:08:28,035

Είναι όντως επείγουσα;

230

00:08:30,660 --> 00:08:32,156

-Μαμά!

-Μαμά!

231

00:08:32,740 --> 00:08:34,100

Γεια σου, Βαλ.

232

00:08:34,340 --> 00:08:35,500

Βαλ;

233

00:08:35,540 --> 00:08:36,940

Ωχ, γεια σου, Τζιμ.

234

00:08:36,980 --> 00:08:38,820

Πρόκειται για

μια επείγουσα κατάσταση.

235

00:08:38,860 --> 00:08:40,020

Όλα καλά, Τζιμ;

236

00:08:40,060 --> 00:08:41,980

Όχι και πολύ, Τζάκι.

237

00:08:42,020 --> 00:08:43,900

Ο φούρνος μου χάλασε.

238

00:08:43,940 --> 00:08:46,044

-Εντάξει.

-Ο Γουίλσον...

239

00:08:46,420 --> 00:08:48,138

έφαγε τους διακόπτες.

240

00:08:48,540 --> 00:08:50,780

Θεέ μου. Και...

241

00:08:51,020 --> 00:08:52,652

Θα σε πείραζε...

242
00:08:52,654 --> 00:08:53,815
να μαγειρέψεις...

243
00:08:53,817 --> 00:08:56,454
αυτό το ψαράκι για χάρη μου;

244
00:08:56,740 --> 00:08:58,860
-Μικρό;
-Αλήθεια Τζιμ;

245
00:08:58,900 --> 00:09:02,100
Αν δεν το ψήσουμε
σήμερα Τζάκι, θα χαλάσει...

246
00:09:02,140 --> 00:09:04,510
και θα γεμίσει με...

247
00:09:04,512 --> 00:09:06,372
με σκαθάρια.

248
00:09:06,374 --> 00:09:07,421
Σκαθάρια;

249
00:09:09,100 --> 00:09:10,580
Εντάξει. Πώς το προτιμάς;

250
00:09:10,620 --> 00:09:12,620
Το συνηθισμένο.
Μόνο ζάχαρη και βούτυρο.

251
00:09:14,780 --> 00:09:17,060
Μυρίζω ψαρίλα;

252
00:09:17,100 --> 00:09:19,620
Γεια σου και πάλι.
Τζιμ, αυτός είναι ο Τόνι.

253
00:09:19,660 --> 00:09:21,558
-Είναι παλιός φίλος του...
-Ψιτ!

254
00:09:23,900 --> 00:09:25,540
Μισό λεπτό, Τόνι.

255
00:09:25,580 --> 00:09:27,900
Ναι, μισό λεπτό, Τόνι.

256
00:09:27,940 --> 00:09:29,437
Εσύ όχι.

257
00:09:29,820 --> 00:09:31,697
Α, ένα άλογο!

258
00:09:31,980 --> 00:09:32,590
Τζάκι!

259
00:09:32,615 --> 00:09:34,553
Τέλεια, τώρα, λοιπόν, θα
μαγειρέψω μια φάλαινα.

260
00:09:34,555 --> 00:09:36,698
-Με ζάχαρη και βούτυρο.
-Το συνηθισμένο.

261
00:09:37,580 --> 00:09:39,300

-Τζάκι!

-Τι θες;

262

00:09:39,340 --> 00:09:41,804

-Έχω μια ιδέα.

-Σχετικά με τι;

263

00:09:41,806 --> 00:09:42,781

Τι εννοείς σχετικά με τι;

264

00:09:42,783 --> 00:09:44,607

Σχετικά με το πως

θα ξεφορτωθούμε το ηλίθιο πρόσωπο.

265

00:09:44,609 --> 00:09:47,245

Τι θα κάνεις; Θα προσποιηθείς ότι

παθαίνεις εγκεφαλικό ή κάτι τέτοιο;

266

00:09:47,380 --> 00:09:48,720

Πώς το ήξερες;

267

00:09:48,860 --> 00:09:49,980

Μάρτιν!

268

00:09:50,020 --> 00:09:52,180

Δεν θα υποκριθείς ότι

παθαίνεις εγκεφαλικό!

269

00:09:52,220 --> 00:09:53,722

Σας βρήκα!

270

00:09:54,980 --> 00:09:56,500

Τι αξιαγάπητο σκυλί.

- 271
00:09:56,540 --> 00:09:58,471
Με συμπάθησε
αμέσως με τα πατατάκια.
- 272
00:10:00,620 --> 00:10:02,311
Τόνι, εεμμ..
- 273
00:10:02,700 --> 00:10:04,918
Πραγματικά λυπάμαι, αλλά...
- 274
00:10:05,580 --> 00:10:07,820
κάτι απαίσιο συνέβη μόλις.
- 275
00:10:07,860 --> 00:10:10,142
Μην μου πεις ότι
ο Πάπας έκανε πάλι δίδυμα;
- 276
00:10:13,420 --> 00:10:15,565
Λοιπόν, τι έγινε;
- 277
00:10:15,660 --> 00:10:17,604
Μόλις λάβαμε ένα τηλεφώνημα.
- 278
00:10:21,540 --> 00:10:23,747
Η μητέρα της Τζάκι πέθανε.
- 279
00:10:26,020 --> 00:10:27,474
Θεέ μου.
- 280
00:10:28,340 --> 00:10:30,631
Είναι εντελώς νεκρή.
- 281

00:10:32,540 --> 00:10:35,220

Πραγματικά λυπάμαι,
τόσο μα τόσο πολύ.

282

00:10:35,260 --> 00:10:36,900

Δεν πειράζει, Τόνι.

283

00:10:36,940 --> 00:10:39,039

Ναι, δεν πειράζει Τόνι.

284

00:10:40,740 --> 00:10:43,000

Είναι τόσο φρικτό για εσένα Τζάκι.

285

00:10:43,140 --> 00:10:44,833

Πώς πέθανε;

286

00:10:46,340 --> 00:10:49,040

-Πες του μπαμπά.

-Άντε.

287

00:10:49,980 --> 00:10:51,240

Αυτή...

288

00:10:51,580 --> 00:10:53,813

-έπεσε.

-Έπεσε;

289

00:10:55,020 --> 00:10:58,060

-Θεέ μου.

-Έπεσε 7 ορόφους σκάλες.

290

00:11:02,580 --> 00:11:06,260

Είχε 7 ορόφους
σκάλες στο σπίτι της;

291

00:11:06,300 --> 00:11:07,771

Ήταν...

292

00:11:08,020 --> 00:11:10,140

-μεγάλο το σπίτι.

-Πολύ μεγάλο σπίτι.

293

00:11:10,180 --> 00:11:12,820

-Στην Φλόριντα.

-Η Φλόριντα είναι τόσο μακριά.

294

00:11:12,860 --> 00:11:14,000

Το ξέρω.

295

00:11:15,140 --> 00:11:17,290

Δεν ξέρω τι να πω.

296

00:11:17,620 --> 00:11:20,700

Υποθέτω θα θες

να φύγεις τώρα, Τόνι.

297

00:11:20,740 --> 00:11:22,670

Τι, και να σας αφήσω εδώ έτσι;

298

00:11:22,672 --> 00:11:24,422

-Ναι, αλλά...

-Αν σε παρηγορεί καθόλου, Τζάκι...

299

00:11:24,460 --> 00:11:27,840

έχασα τη μητέρα μου

κι εγώ πριν μερικούς μήνες, και...

300

00:11:27,980 --> 00:11:29,486
Θεέ μου...

301
00:11:29,793 --> 00:11:34,363
μου λείπει κάθε
δευτερόλεπτο κάθε ημέρας!

302
00:11:37,666 --> 00:11:39,226
(*Θα σε σκοτώσω.*)

303
00:11:39,460 --> 00:11:40,740
Έλα τώρα, Τόνι.

304
00:11:40,780 --> 00:11:42,800
Δεν πειράζει. Όλα καλά.

305
00:11:43,436 --> 00:11:45,422
Όχι, πρέπει να φανώ δυνατός απόψε.

306
00:11:46,225 --> 00:11:47,933
Πρέπει να είμαι εδώ για εσάς.

307
00:11:49,180 --> 00:11:50,650
Για όλους σας.

308
00:11:51,820 --> 00:11:53,620
Σε ευχαριστούμε, Τόνι.

309
00:11:54,208 --> 00:11:56,063
Θα ανάψω τον βραστήρα.

310
00:12:02,940 --> 00:12:04,700
-Καλό, μπαμπά.

-Φοβερή δουλειά.

311

00:12:04,740 --> 00:12:06,324

Η μητέρα μου πέθανε;

312

00:12:06,780 --> 00:12:07,300

-Τι;

313

00:12:07,325 --> 00:12:09,347

Πώς μπόρεσες να πεις
ότι η μητέρα μου πέθανε;

314

00:12:09,349 --> 00:12:11,119

Έπρεπε να πω κάτι, δεν έπρεπε;

315

00:12:11,121 --> 00:12:12,161

Όχι, δεν έπρεπε.

316

00:12:12,163 --> 00:12:13,830

Γιατί δεν είπες ότι η
δική σου μητέρα πέθανε;

317

00:12:13,832 --> 00:12:15,896

Επειδή η μητέρα
μου έχει ήδη πεθάνει.

318

00:12:16,420 --> 00:12:17,780

Όχι, ζει ακόμα.

319

00:12:17,820 --> 00:12:19,799

-Ξεχνάω.
-Εφτά ορόφους σκάλες;

320

00:12:19,801 --> 00:12:22,075

-Πού είναι το κακό;

-Μένει σε μπάνκαλοου!

321

00:12:22,077 --> 00:12:23,458

Εντάξει, είπα το λάθος πράγμα.

322

00:12:23,460 --> 00:12:24,864

Το λάθος πράγμα;

323

00:12:25,036 --> 00:12:28,278

Τώρα θα πρέπει να

περάσουμε όλο το βράδυ "πενθώντας".

324

00:12:28,442 --> 00:12:29,580

Συγγνώμη, εντάξει;

325

00:12:29,620 --> 00:12:30,800

Ο εγκέφαλός μου πρέπει να...

326

00:12:30,938 --> 00:12:33,154

Θα σταματήσεις να κατηγορείς

τον αναθεματισμένο εγκέφαλό σου;

327

00:12:33,211 --> 00:12:34,621

Εντάξει, θα το διευθετήσω.

328

00:12:34,804 --> 00:12:36,460

Θεέ μου! Απλά θα πω...

329

00:12:36,500 --> 00:12:39,744

Μάρτιν, μην τυχόν

και πεις καμιά άλλη...

330
00:12:42,740 --> 00:12:43,989
Δεν θα αργήσει.

331
00:12:44,968 --> 00:12:46,150
Ετοιμάζεται το τσάι.

332
00:12:46,420 --> 00:12:47,440
Σε ευχαριστώ.

333
00:12:48,940 --> 00:12:52,940
Στην πραγματικότητα, Τόνι,
δεν ήταν εφτά όροφοι σκάλες.

334
00:12:54,825 --> 00:12:56,316
Ήταν έξι.

335
00:13:02,540 --> 00:13:03,940
Ανοησίες, Τζάκι.

336
00:13:03,980 --> 00:13:06,525
Αυτό που χρειάζεσαι,
αυτό που όλοι χρειάζεστε...

337
00:13:06,673 --> 00:13:08,682
είναι ένα καλό ζεστό γεύμα.

338
00:13:08,848 --> 00:13:10,940
Είναι μεγάλη μου
χαρά να σας βοηθάω.

339
00:13:10,980 --> 00:13:13,173
-Σε ευχαριστούμε.
-Ναι.

340

00:13:13,235 --> 00:13:14,795

Συγγνώμη, φίλε Μάρτιν.

341

00:13:16,165 --> 00:13:19,300

Ναι, έλεγα μόλις ότι θα στείλουν
με αεροπλάνο τη σορό αύριο...

342

00:13:20,567 --> 00:13:22,765

και μετά πρέπει να
την παραλάβουμε...

343

00:13:23,147 --> 00:13:24,900

απ'το στρατιωτικό αεροδρόμιο.

344

00:13:25,029 --> 00:13:26,652

-Στρατιωτικό αεροδρόμιο;
-Όχι.

345

00:13:26,900 --> 00:13:28,212

Κανονικό αεροδρόμιο.

346

00:13:28,217 --> 00:13:30,404

Νομίζω χρειαζόμαστε
κι άλλα λαχανικά.

347

00:13:30,406 --> 00:13:31,556

Όχι, όχι, όχι.

348

00:13:31,820 --> 00:13:33,435

Εγώ θα το κάνω.

349

00:13:33,460 --> 00:13:35,544

Αναφέρω για
υπηρεσία λαχανικών, κυρία.

350
00:13:38,900 --> 00:13:40,420
Σίγουρα γίνεται
ακόμα πιο τούβλο.

351
00:13:41,617 --> 00:13:42,595
<i>Θα ανοίξω εγώ!</i>

352
00:13:42,764 --> 00:13:44,308
Θεέ μου, ποιος είναι τώρα;

353
00:13:44,508 --> 00:13:46,202
Ας ελπίσουμε,
κάποιος με μια μασέτα.

354
00:13:46,354 --> 00:13:47,500
<i>Γεια σε όλους!</i>

355
00:13:47,540 --> 00:13:49,423
-Ωχ, ο Τζιμ.
-Ωχ, γαμώτο!

356
00:13:49,590 --> 00:13:51,237
Δεν έχω μαγειρέψει
το αναθεματισμένο ψάρι του.

357
00:13:51,394 --> 00:13:53,256
Κρίμα.
Αυτό θα τα έλυνε όλα.

358
00:13:55,509 --> 00:13:57,124
Μάρτιν, είναι ανάγκη

να τρως λες και είσαι γουρούνι;

359

00:13:57,126 --> 00:14:00,477

Τζάκι, όσο πιο γρήγορα φάμε,
τόσο πιο γρήγορα θα φύγει.

360

00:14:06,420 --> 00:14:07,540

Είναι ο γείτονάς σας.

361

00:14:08,117 --> 00:14:09,220

Φίλος τους.

362

00:14:09,260 --> 00:14:10,375

Γεια σου, Τζιμ.

363

00:14:10,377 --> 00:14:13,496

Τζάκι μόλις έμαθα
τα τρομερά νέα.

364

00:14:13,580 --> 00:14:14,580

Τα έμαθες;

365

00:14:14,605 --> 00:14:19,631

Έχεις απ' τον Γουίλσον και εμένα
την πιο βαθιά, βαθιά συμπόνοια μας.

366

00:14:19,780 --> 00:14:21,682

-Έτσι δεν είναι Γουίλσον;

-Ευχαριστούμε, Τζιμ.

367

00:14:21,844 --> 00:14:23,940

Αν σε κάνει να νιώθεις
καλύτερα, ο πατέρας μου...

368
00:14:24,646 --> 00:14:26,299
επίσης, έπεσε και πέθανε.

369
00:14:26,375 --> 00:14:28,731
Τι; Θεέ μου, λυπάμαι.

370
00:14:28,750 --> 00:14:29,891
Έπεσε από έναν τρύγο.

371
00:14:30,705 --> 00:14:31,868
Έναν τρύγο;

372
00:14:32,100 --> 00:14:35,820
Όχι, όχι τρύγο. Πύργο.

373
00:14:35,860 --> 00:14:38,224
Έπεσε από έναν πύργο;

374
00:14:40,900 --> 00:14:43,012
Τι έκανε πάνω σε έναν πύργο;

375
00:14:43,015 --> 00:14:43,878
Όχι πολλά.

376
00:14:43,915 --> 00:14:46,747
Κυρίως έπεφτε απ'αυτόν.

377
00:14:46,900 --> 00:14:49,940
-Μάλιστα.
-Έχω ακόμα το ρολόι του.

378
00:14:49,980 --> 00:14:52,686

Αλήθεια; Αυτό είναι πολύ...

379

00:14:55,980 --> 00:14:57,623
ωραίο.

380

00:14:58,740 --> 00:15:01,380
Νομίζω ότι τώρα δεν
είναι η καταλληλότερη ώρα...

381

00:15:01,420 --> 00:15:04,696
Ναι, επειδή...
Καταλαβαίνεις...

382

00:15:04,700 --> 00:15:07,304
Επειδή η μητέρα σου
κατρακύλησε στον θάνατό της;

383

00:15:07,340 --> 00:15:10,053
-Ναι, Τζιμ.
-Καταλαβαίνω.

384

00:15:12,220 --> 00:15:14,020
Πάμε, Γουίλσον.

385

00:15:14,759 --> 00:15:18,516
Τζάκι, μήπως κατάφερες να
μαγειρέψεις το μικρό μου ψαράκι;

386

00:15:18,660 --> 00:15:20,300
Μικρό ψαράκι;

387

00:15:20,340 --> 00:15:22,620
-Όχι, ακόμα.
-Μα φυσικά.

388

00:15:22,660 --> 00:15:25,415

Απλά φταίει το ότι...

389

00:15:25,580 --> 00:15:28,187

-Τα σκαθάρια.

-Τα σκαθάρια.

390

00:15:28,380 --> 00:15:30,511

Πάμε, Γουίλσον.

391

00:15:33,580 --> 00:15:36,645

Θα στο πω τώρα Μάρτιν.

Δεν θα το αντέξω για πολύ ακόμα αυτό.

392

00:15:36,649 --> 00:15:38,064

-Εγώ μπορώ.

-Κι εγώ.

393

00:15:38,100 --> 00:15:39,152

Για πολύ ακόμα.

394

00:15:39,580 --> 00:15:41,140

Τι καλός νεαρός.

395

00:15:41,180 --> 00:15:42,291

Πολύ.

396

00:15:42,295 --> 00:15:43,984

Βασικά αν δεν σε

πειράζει, Τζάκι...

397

00:15:44,020 --> 00:15:49,011

σκεφτόμουν να πω μια μικρή
προσευχή, για τη μητέρα σου...

398

00:15:49,300 --> 00:15:51,020

αν θες κι εσύ.

399

00:15:51,060 --> 00:15:52,931

-Εεμμ...

-Ευχαριστώ.

400

00:15:54,460 --> 00:15:58,031

Πάτερ ημών ο εν τοις ουρανοίς...

401

00:15:58,860 --> 00:16:02,220

παρακαλούμε να

δείξεις έλεος στην ψυχή της...

402

00:16:02,701 --> 00:16:04,900

Συγγνώμη, Τζάκι, πώς

έλεγαν την μητέρα σου;

403

00:16:04,940 --> 00:16:08,280

-Νέλι Μπούλερ.

-Τι όμορφο όνομα.

404

00:16:10,020 --> 00:16:12,180

Νέλι Μπούλερ.

Είθε να την καθοδηγήσεις,...

405

00:16:12,220 --> 00:16:14,820

να την προσέχεις,...

406

00:16:14,860 --> 00:16:18,009

και είθε να παρηγορήσεις

όλους εκείνους που την ήξεραν...

407

00:16:20,265 --> 00:16:21,265

Θεέ μου!

408

00:16:30,460 --> 00:16:33,310

♪ <i>Ω, Κύριε, σε ευχαριστούμε για...</i>

409

00:16:33,335 --> 00:16:36,735

<i>τη ζωή της όμορφης
γιαγιάς μας,...</i>

410

00:16:38,620 --> 00:16:41,242

<i>ήταν τόσο ευγενική κυρία...</i>

411

00:16:41,500 --> 00:16:44,700

<i>και την αγαπούσαμε τόσο πολύ.</i>

412

00:16:45,213 --> 00:16:48,448

<i>Ήταν τόσο καταπληκτική...</i>

413

00:16:48,740 --> 00:16:51,660

<i>και στοργική, επίσης. ♪</i>

414

00:16:51,700 --> 00:16:52,949

Όλοι μαζί!

415

00:16:53,180 --> 00:16:55,548

-Με συγχωρείτε.

-Τζάκι.

416

00:16:57,820 --> 00:17:01,450

Λοιπόν,...

τελείωσε το τραγούδι.

417

00:17:08,220 --> 00:17:10,722

Απλά μου πέφτουν
πολλά, η συμπόνια,...

418

00:17:11,138 --> 00:17:12,396

οι προσευχές.

419

00:17:12,660 --> 00:17:14,100

Είναι σαν να πέθανε πραγματικά.

420

00:17:14,140 --> 00:17:15,825

Το ξέρω, αγάπη μου, το ξέρω.

421

00:17:17,221 --> 00:17:19,014

Είμαι πολύ ευσυγκίνητη τώρα.

422

00:17:19,200 --> 00:17:20,667

Σε καταλαβαίνω, Τζάκι.

423

00:17:20,832 --> 00:17:24,970

Όλοι είναι ευσυγκίνητοι,
όταν πεθαίνει ένας γονέας τους.

424

00:17:26,980 --> 00:17:29,740

Μάρτιν, το ξέρεις ότι η μητέρα
μου δεν πέθανε πραγματικά έτσι;

425

00:17:29,780 --> 00:17:30,980

Ναι, φυσικά και το ξέρω.

426

00:17:31,020 --> 00:17:33,219

Αλλά αν μπορείς να
συνεχίσεις με αυτό το ψέμα...

427
00:17:33,221 --> 00:17:35,609
μόνο για πολύ
λίγο ακόμα, τότε...

428
00:17:35,611 --> 00:17:36,665
Τι;

429
00:17:36,820 --> 00:17:38,060
-Ήρθε η θεία Βαλ.
-Αλήθεια;

430
00:17:38,100 --> 00:17:39,620
Καταραμένη Βαλ.

431
00:17:39,660 --> 00:17:41,910
Δεν είπες τίποτα
για τη γιαγιά, έτσι;

432
00:17:41,935 --> 00:17:42,836
Όχι.

433
00:17:42,900 --> 00:17:44,420
Αλλά ο μη-φίλος του μπαμπά είπε.

434
00:17:44,460 --> 00:17:47,064
-Τέλεια.
-Και τώρα κλαίει.

435
00:17:47,260 --> 00:17:49,340
Δεν μπορώ να το πιστέψω.

436
00:17:49,380 --> 00:17:51,034
Την είδα μόλις την
προηγούμενη εβδομάδα.

437
00:17:51,036 --> 00:17:52,354
Φαινόταν μια χαρά.

438
00:17:53,283 --> 00:17:54,679
Τζάκι...

439
00:17:54,820 --> 00:17:56,796
Λυπάμαι τόσο πολύ.

440
00:17:57,300 --> 00:17:58,720
Όλα καλά, αγαπημένη.

441
00:17:59,020 --> 00:18:01,260
Εφτά όροφοι σκάλες.

442
00:18:01,300 --> 00:18:02,460
Βασικά, ήταν έξι.

443
00:18:03,860 --> 00:18:05,380
Γιατί γελάει αυτός;

444
00:18:05,420 --> 00:18:06,930
-Νευρικότητα.
-Νευρικότητα.

445
00:18:07,230 --> 00:18:08,395
Ίσως πρέπει να...

446

00:18:08,500 --> 00:18:10,132
Φυσικά, αγαπημένα, φυσικά.

447
00:18:11,660 --> 00:18:14,740
-Περίμενε! Νόμιζα ότι η
μητέρα σου, ζούσε σε μπάνκαλοου.

448
00:18:14,780 --> 00:18:17,141
-Μετακόμισε.
-Πότε μετακόμισε;

449
00:18:17,316 --> 00:18:19,700
Γιατί εσείς οι άντρες δεν
κάθεστε λίγο να κουβεντιάσετε;

450
00:18:19,740 --> 00:18:22,260
Είναι ώρα για
ανασκόπηση και τα σχετικά.

451
00:18:22,300 --> 00:18:24,100
Θα τελειώσω εγώ το καθάρισμα.

452
00:18:24,140 --> 00:18:26,204
-Αλήθεια;
-Μετα(εν)νοείται...

453
00:18:26,361 --> 00:18:27,612
είπε ο επίσκοπος , στον ιερέα.

454
00:18:29,340 --> 00:18:31,468
Μπορεί να είναι τούβλο,
αλλά είναι χρήσιμο τούβλο.

455
00:18:31,623 --> 00:18:32,712

Πολύ χρήσιμο τούβλο.

456

00:18:32,875 --> 00:18:34,317

Η μαμά σας δεν είναι
πολύ ευχαριστημένη...

457

00:18:34,319 --> 00:18:35,551

μαζί μου αυτή τη στιγμή.

458

00:18:35,554 --> 00:18:36,529

Αναρωτιέμαι γιατί.

459

00:18:36,586 --> 00:18:39,460

Επειδή είπα στον άνθρωπο
ότι η μαμά της πέθανε, βλάκα!

460

00:18:39,500 --> 00:18:40,673

Για τον Θεό, Άνταμ!

461

00:18:40,680 --> 00:18:42,796

Ίσως, έπρεπε να είχα πει
ότι απλά έμεινε ανάπηρη.

462

00:18:42,800 --> 00:18:44,029

Ναι, θα ήταν
πολύ καλύτερο αυτό!

463

00:18:44,172 --> 00:18:45,625

Ή ότι έχασε ένα
χέρι ή κάτι τέτοιο.

464

00:18:45,770 --> 00:18:46,787

Τι όμορφη σκέψη!

465
00:18:48,080 --> 00:18:49,230
Γεια σας, αγόρια.

466
00:18:49,940 --> 00:18:51,700
-Γεια σου, θεία Βαλ.
-Γεια σου, θεία Βαλ.

467
00:18:51,842 --> 00:18:54,140
Θα ήθελες κι άλλο
χαρτομάντιλο Βάλερι;

468
00:18:54,180 --> 00:18:56,900
Το ξέρεις ότι η Τζάκι
είναι χίλια κομμάτια εκεί πάνω;

469
00:18:56,940 --> 00:18:58,797
Συγγνώμη που σας ενοχλώ.

470
00:18:58,860 --> 00:19:02,860
Σκεφτόμουν ότι θα ήταν
καλύτερα να φύγω τώρα.

471
00:19:03,179 --> 00:19:04,365
Λοιπόν, αντίο, Τόνι.

472
00:19:05,060 --> 00:19:06,922
Ευχαριστώ πολύ που ήρθες.

473
00:19:07,260 --> 00:19:09,180
-Τι συμβαίνει;
-Ο Τόνι φεύγει.

474
00:19:09,863 --> 00:19:11,959

-Αλήθεια;
-Ναι, Τζάκι, είναι καλύτερα έτσι.

475
00:19:12,089 --> 00:19:12,950
Είναι καλύτερα.

476
00:19:13,108 --> 00:19:14,540
-Μάρτιν!
-Πόσο κρίμα!

477
00:19:14,580 --> 00:19:16,780
Είστε σίγουρος ότι δεν
θα μείνετε λίγο παραπάνω;

478
00:19:16,820 --> 00:19:18,500
-Ευχαριστώ, αλλά...
-Η πολύ παραπάνω;

479
00:19:18,540 --> 00:19:19,954
Ο Τόνι είναι πολύ κουρασμένος.

480
00:19:20,122 --> 00:19:22,921
Σε ευχαριστούμε
πάρα πολύ, Τόνι, για όλα.

481
00:19:23,078 --> 00:19:23,966
Μην ευχαριστείς εμένα.

482
00:19:24,000 --> 00:19:25,737
Να ευχαριστείς τον ψυχίατρό μου.

483
00:19:26,860 --> 00:19:28,580
Μην ξεχάσεις την
πολύτιμη τσάντα σου.

484

00:19:28,620 --> 00:19:31,064

Ναι, ναι, ναι, έχεις δίκιο.

485

00:19:31,220 --> 00:19:32,832

Και το πολύτιμο όπλο μου.

486

00:19:34,900 --> 00:19:37,100

Πραγματικά όμως, λυπάμαι πολύ...

487

00:19:37,140 --> 00:19:38,997

που ήταν μια τόσο
δύσκολη βραδιά για όλους σας.

488

00:19:39,150 --> 00:19:41,552

Ευχαριστούμε, Τόνι.

Αντίο, παλιέ μου φίλε!

489

00:19:43,679 --> 00:19:44,700

Γεια σας!

490

00:19:45,183 --> 00:19:47,087

Μόλις ήμουν έτοιμη
να χτυπήσω το κουδούνι.

491

00:19:47,251 --> 00:19:50,131

Πέρασα ένα τόσο ωραίο βράδυ!

492

00:19:50,340 --> 00:19:53,031

Ένας άνδρας μου είπε
ότι έχω ωραίο δέρμα.

493

00:19:53,980 --> 00:19:55,441

Γεια σας.

494

00:19:55,460 --> 00:19:57,180

Νομίζω πως δεν σας γνωρίζω.

495

00:19:57,688 --> 00:19:59,579

Είμαι ο Τόνι. Τόνι Μάικλς.

496

00:19:59,755 --> 00:20:00,980

Χαίρομαι για τη γνωριμία Τόνι.

497

00:20:01,020 --> 00:20:03,111

-Εγώ είμαι η...

-Η κυρία Γουίτακερ.

498

00:20:03,115 --> 00:20:03,994

Συγγνώμη;

499

00:20:04,164 --> 00:20:06,076

Η κυρία Γουίτακερ.

Είναι η κυρία Γουίτακερ.

500

00:20:06,169 --> 00:20:07,581

Χαίρετε, κυρία Γουίτακερ.

501

00:20:07,740 --> 00:20:09,074

Μένει λίγο πιο

κάτω, έτσι δεν είναι;

502

00:20:09,307 --> 00:20:10,660

-Λίγο πιο κάτω;

-Λοιπόν, Τόνι...

503

00:20:10,700 --> 00:20:11,820
Είμαι η κυρία Γουίτακερ;

504
00:20:11,852 --> 00:20:12,432
-Ναι!
-Ναι!

505
00:20:12,545 --> 00:20:14,444
Ναι, ξεχνάει κάποια
πράγματα μερικές φορές,

506
00:20:14,540 --> 00:20:16,380
-Τόνι.
-Τι συμβαίνει;

507
00:20:16,420 --> 00:20:18,885
-Εεμμ...
-Θα το πω εγώ, αγαπημένη.

508
00:20:19,740 --> 00:20:23,185
Η μητέρα της Τζάκι,
δυστυχώς πέθανε απόψε...

509
00:20:23,717 --> 00:20:24,681
Πέθανε;

510
00:20:25,068 --> 00:20:26,176
Δεν είμαι πεθαμένη.

511
00:20:26,540 --> 00:20:28,140
-Πώς είπατε;
-Εντάξει, λοιπόν.

512
00:20:28,593 --> 00:20:29,977

Δεν είμαι νεκρή,
έτσι δεν είναι Τζάκι;

513
00:20:30,143 --> 00:20:31,361
Όχι, μαμά!

514
00:20:38,423 --> 00:20:39,448
Μάλιστα.

515
00:20:40,677 --> 00:20:41,969
Κατάλαβα.

516
00:20:43,460 --> 00:20:44,548
-Κατάλαβα.
-Τόνι...

517
00:20:44,904 --> 00:20:45,876
Μα τι συμβαίνει;

518
00:20:46,014 --> 00:20:47,540
Ναι, σε ευχαριστώ Μάρτιν.

519
00:20:48,011 --> 00:20:49,146
Σε ευχαριστώ πάρα πολύ.

520
00:20:49,307 --> 00:20:50,374
Τόνι, σε παρακαλώ.

521
00:20:51,610 --> 00:20:53,412
Νόμιζα ότι ήσουν φίλος μου.

522
00:21:06,420 --> 00:21:07,928
Συγχαρητήρια, Τζάκι.

523

00:21:08,540 --> 00:21:11,301

-Τι είπες;

-Όλα πήγαιναν ομαλά, μέχρι που εσύ...

524

00:21:11,467 --> 00:21:12,541

άνοιξες το στόμα σου.

525

00:21:12,580 --> 00:21:14,113

Ομα...ομαλά;

526

00:21:14,634 --> 00:21:16,056

-Θα βάλω ένα ποτό.

-Κι εγώ.

527

00:21:16,229 --> 00:21:17,524

Κατηγορείς εμένα; Εμένα;

528

00:21:17,550 --> 00:21:18,838

Εγώ είμαι ακόμα η κυρία Γουίτακερ;

529

00:21:18,886 --> 00:21:19,857

Όχι, μαμά!

530

00:21:19,921 --> 00:21:22,358

Δεν σε πιστεύω Μάρτιν!

531

00:21:22,523 --> 00:21:23,789

-Μαμά;

-Τι;

532

00:21:23,800 --> 00:21:25,686

-Πού είναι τα κηροπήγια;

-Τι;

533

00:21:25,929 --> 00:21:27,785

-Τα κηροπήγια λείπουν.

-Τα κηροπήγια λείπουν;

534

00:21:27,789 --> 00:21:29,562

Τι εννοείς, τα κηροπήγια λείπουν;

535

00:21:29,570 --> 00:21:30,810

Δεν είναι στη θέση τους.

536

00:21:30,812 --> 00:21:32,749

Θυμάμαι τι έλεγαν

παλιά για τον Τόνι.

537

00:21:32,820 --> 00:21:33,955

Πώς γίνεται να λείπουν;

538

00:21:34,260 --> 00:21:35,300

Ήταν κλέφτης!

539

00:21:35,340 --> 00:21:37,400

-Τι;

-Τι είπες;

540

00:21:37,402 --> 00:21:38,442

Το ήξερα ότι θα θυμηθώ!

541

00:21:38,580 --> 00:21:41,419

-Είναι όλα εντάξει;

-Ναι, έκλεβε απ όλους!

542

00:21:42,687 --> 00:21:44,380

-Ανταμ έλεγξε το καθιστικό.

-Εντάξει, μαμά.

543

00:21:44,544 --> 00:21:45,857

-Τζόνι, έλεγξε την κουζίνα.

-Εντάξει.

544

00:21:45,976 --> 00:21:48,590

Βαλ, θα συνοδεύσεις

τη μαμά μου στο καθιστικό;

545

00:21:48,693 --> 00:21:50,100

Φυσικά, αγαπημένη.

Έλα, Νέλι.

546

00:21:50,140 --> 00:21:53,340

Μάρτιν, το ξέρεις ότι θα

σε δολοφονήσω αργότερα, έτσι;

547

00:21:53,380 --> 00:21:54,900

Τι; Ο εγκέφαλος μου!

548

00:21:54,940 --> 00:21:56,907

Μαμά, πήρε το χρυσό ρολόι!

549

00:21:57,072 --> 00:21:58,591

-Το χρυσό ρολόι;

-Γαμώτο!

550

00:21:58,620 --> 00:22:00,460

-Και το ρολόι της θείας.

-Γαμώτο!

551

00:22:00,500 --> 00:22:03,430
Του λέμε ότι πέθανε η καημένη
η μητέρα μου και μας κάνει αυτό;

552
00:22:06,620 --> 00:22:08,697
Όχι, είναι πολύ
ακατάλληλη στιγμή, Τζιμ.

553
00:22:08,856 --> 00:22:11,031
Αναρωτιόμουν απλά
αν μαγείρεψες το...

554
00:22:11,186 --> 00:22:13,018
Ο άντρας που ήταν εδώ,
είναι κλέφτης, εντάξει;

555
00:22:13,207 --> 00:22:14,380
Συνεχίστε να ψάχνετε όλοι.

556
00:22:14,420 --> 00:22:16,900
Θεέ μου. Πήρε το ψαράκι μου;

557
00:22:17,156 --> 00:22:19,418
Να πάρει η ευχή!
Λείπει το πορτοφόλι μου!

558
00:22:19,571 --> 00:22:20,585
-Και το δικό μου!
-Και το δικό μου!

559
00:22:20,680 --> 00:22:21,890
Εντάξει, θα πάρω την αστυνομία.

560
00:22:21,900 --> 00:22:25,060

Αμέσως μετά απ'τον
τραγικό θάνατο της μητέρας σου.

561
00:22:25,439 --> 00:22:26,605
Εεμμ, ναι.

562
00:22:29,180 --> 00:22:31,359
-Τι είναι αυτό;
-Πουτίγκα.

563
00:22:31,580 --> 00:22:34,380
Μάλιστα. Αστυνομία;

564
00:22:34,420 --> 00:22:35,860
-Τζάκι...
-Όχι τώρα, Τζιμ.

565
00:22:35,900 --> 00:22:39,260
Είδα τον άντρα
στο αμάξι του, μόλις τώρα.

566
00:22:39,889 --> 00:22:42,931
-Θα περιμένω.
-Χάλασε το αμάξι του, εδώ πιο κάτω.

567
00:22:43,460 --> 00:22:46,316
-Τι;
-Είναι από δίπλα.

568
00:22:47,220 --> 00:22:48,388
Λάθος αριθμός.

569
00:22:49,198 --> 00:22:50,462
Θα το πάρω εγώ αυτό.

570

00:22:50,708 --> 00:22:52,058

Δεν θα τον χτυπήσεις
στο κεφάλι μ' αυτό έτσι;

571

00:22:52,222 --> 00:22:54,060

Όχι, θα το βάλω στον κώλο του.

572

00:22:54,889 --> 00:22:56,039

Σίγουρα θέλω να το δω αυτό.

573

00:22:56,199 --> 00:22:58,460

-Ναι, παρακαλώ.

-Αγόρια, προσέχετε.

574

00:22:58,500 --> 00:23:01,193

-Θεέ μου!

-Τζάκι, περίμενε!

575

00:23:03,540 --> 00:23:04,999

Τι συμβαίνει;

576

00:23:06,590 --> 00:23:07,958

Φάντασμα!

577

00:23:11,864 --> 00:23:12,940

Φύγε από πάνω μου!

578

00:23:12,980 --> 00:23:15,500

Ηλίθιε, που βλεφαρίζεις
αργά, κλέφτη μπάσταρδε!

579

00:23:15,540 --> 00:23:17,420

-Φύγε από πάνω μου!
-Μείνε ακίνητος!

580
00:23:17,988 --> 00:23:19,106
Μπαμπά, τι κάνεις;

581
00:23:19,256 --> 00:23:20,540
Δώσ'μου τον ανανά.

582
00:23:20,580 --> 00:23:21,901
-Μπαμπά!
-Μάρτιν!

583
00:23:22,020 --> 00:23:25,180
Δώσ'μου τον ανανά!

584
00:23:25,204 --> 00:23:28,704
Επιμέλεια-Συγχρονισμός
Ελευθερία Λυκάκη

4.Σχολιασμός

❖ 4.1 Απόδοση χιούμορ/Λογοπαίγνια

Τα αποτελέσματα μιας ερευνητικής συνέντευξης που πραγματοποιήθηκε σε 120 εταιρείες που ασχολούνται με την ιταλική βιομηχανία μεταγλώττισης και με έδρα τη Ρώμη και το Μιλάνο δείχνουν ότι οι φορείς εκμετάλλευσης θεωρούν ομόφωνα το Λεκτικά Εκφραζόμενο Χιούμορ {Verbally Expressed Humor (VEH)} τον πιο απαιτητικό παράγοντα για την παραγωγή καλών μεταφράσεων για την οθόνη (Benincà, 1999: 58-59 and 83-86) (Chiaro Delia, 2016). Αυτό αποτελεί ένα εύλογο γεγονός καθώς το χιούμορ ποικίλει από χώρα σε χώρα και ο υποτιτλιστής πρέπει να αφομοιώσει το εκάστοτε αστείο από την γλώσσα πηγή στη γλώσσα στόχο. Αυτό το καθήκον γίνεται ακόμα πιο δύσκολο στο πλαίσιο της εικόνας, καθώς μπορεί να παρεμβάλλονται και παράγοντες στην εικόνα αλλά και το θέμα του περιορισμένου χρόνου και λέξεων σε έναν υπότιτλο. Προσωπικά πάντοτε προσπαθώ να αντιστοιχίσω ένα αστείο ή μια ‘ιδιωματική’ έκφραση στην γλώσσα στόχο, εν προκειμένω στα ελληνικά, αλλά όταν αυτό δεν είναι εφικτό, προσπαθώ μέσα από τις λέξεις, το αστείο της γλώσσας πηγής να είναι αστείο και στην γλώσσα στόχο. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα το χιούμορ βασίζεται πολύ στα λογοπαίγνια έτσι το θεώρησα σωστό το να υποδείξω ταυτόχρονα και τα δύο θέματα, δηλαδή χιούμορ σε συνάρτηση με τα λογοπαίγνια. Για τα λογοπαίγνια έχει μιλήσει εκτενώς και τα έχει κατηγοριοποιήσει ο γνωστός γλωσσολόγος Dirk Delabastita. Ο ορισμός που έχει δώσει είναι ο εξής: «Wordplay is the general name for the various textual phenomena in which structural features of the language(s) used are exploited in order to bring about a communicatively significant confrontation of two (or more) linguistic structures with more or less similar forms and more or less different meanings». Το οποίο μεταφράζεται ως: Λογοπαίγνια είναι το γενικό όνομα για τα διάφορα κειμενικά φαινόμενα στα οποία δομικά χαρακτηριστικά της (των) χρησιμοποιούμενης (-ών) γλώσσας (-ων) αξιοποιούνται προκειμένου να επιτευχθεί σημαντική επικοινωνιακή αντιπαράθεση δύο (ή περισσότερων) γλωσσικών δομών με πάνω-κάτω παρόμοιες μορφές και πάνω-κάτω διαφορετικές έννοιες. Οι κατηγορίες που έκανε για τα λογοπαίγνια με τις λέξεις είναι 4:

1. Homonymy= Ομωνυμία (ακούγονται και γράφονται το ίδιο)
2. Homophony= Ομοφωνία (ακούγονται το ίδιο, αλλά γράφονται διαφορετικά)
3. Homography= Ομογραφία (γράφονται το ίδιο, αλλά ακούγονται διαφορετικά)
4. Paronymy= Παρωνυμία (ακούγονται και γράφονται ελαφρώς διαφορετικά)

Εν συνεχεία, ο Henrik Gottlieb, γνωστός Δανός μεταφραστής και υποτιτλιστής, προσέθεσε 3 υποκατηγορίες στην κατηγορία *Ομωνυμία*, όσον αφορά τον υποτιτλισμό. Αυτές είναι: α) lexical (single-word ambiguity), δηλαδή αμφισημία με μία λέξη β) collocational (word-in-context ambiguity), που σημαίνει σύμφραση, αμφισημία με μία άλλη λέξη στο κείμενο και γ) phrasal (clause ambiguity), δηλαδή αμφισημία με μία φράση. (Lee Williamson & Raquel de Pedro Rico, 2014). Ας εξετάσουμε, λοιπόν, και ας αναλύσουμε τα εν προκειμένω παραδείγματα και στη συνέχεια ας δούμε σε ποιες κατηγορίες λογοπαιγνίων εμπίπτουν.

Παράδειγμα 1^ο

A. Πρωτότυπο

‘-So...

-Sew, said the bishop to the priest.’

Μετάφραση

‘-Έτσι...

-Γιουβέτσι, είπε ο επίσκοπος στον ιερέα.’

B. Πρωτότυπο

‘-Oh, really?’

‘-Absolution... said the bishop to the priest.’

Μετάφραση

‘-Αλήθεια;

-Μετα(εν)νοείται... είπε ο επίσκοπος στον ιερέα.’

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετώπισα ήταν με τη φράση ‘said the bishop to the priest’ το οποίο κυριολεκτικά σημαίνει ‘είπε ο επίσκοπος στον ιερέα’. Είναι ένα αστείο που χρησιμοποιείται πολύ από τους βρετανούς, για να μετατρέψουν ένα κατά τα άλλα αθώο σχόλιο σε σεξουαλικό υπονοούμενο, καυτηριάζοντας ταυτόχρονα τα πολλαπλά σκάνδαλα εμπλοκής της καθολικής εκκλησίας με την παιδοφιλία. Έτσι, ο χαρακτήρας Τόνι χρησιμοποιεί αυτό το αστείο 2 φορές, χωρίς ωστόσο σεξουαλικούς υπαινιγμούς από τον ίδιο. Αυτές ήταν οι πλησιέστερες μεταφράσεις που μπορούσα να σκεφτώ, καθώς δεν επρόκειτο μόνο για

ένα διαδεδομένο αστείο ανάμεσα στους Βρετανούς, το οποίο δεν αντιστοιχείται με κανένα ελληνικό, αλλά ενέχει και λογοπαίγνιο. Τη δεύτερη μετάφραση τη θεωρώ περισσότερη πετυχημένη από την πρώτη αν και δεν ξέρω κατά πόσο εξέφρασα σωστά αυτό που σκέφτηκα, αλλά το πνεύμα είναι ότι εφόσον γινόταν λογοπαίγνιο με τις λέξεις *absolutely* και *absolution*, επέλεξα να το αντιστοιχίσω με τις λέξεις *εννοείται* και *μετανοείτε*.

Παράδειγμα 2^ο

Πρωτότυπο

‘-You just take a seat.

-Why, don’t you want it?’

Μετάφραση

‘-Εσύ απλά βρες μια θέση.

-Γιατί, την έχασες;’

Και σε αυτό το αστείο διακρίνουμε το λογοπαίγνιο (take a seat=κάθομαι κυριολ./ παίρνω την θέση μετ.) το οποίο στα ελληνικά βέβαια δεν μπορεί να μεταφραστεί αυτολεξεί, ωστόσο η μετάφραση που επέλεξα, νομίζω είναι αρκετά κοντά και δεν αλλοιώνει το αστείο και το λογοπαίγνιο.

Παράδειγμα 3^ο

Πρωτότυπο

‘And “hair” we go.’ (καθώς ρίχνει τρίχες στο νερό του αδερφού του)

Μετάφραση

‘Θα «μαλλιάσει» η γλώσσα του.’

Εδώ πρόκειται για παράφραση της έκφρασης *and here we go* η οποία κυριολεκτικά σημαίνει *πάμε/ έτσι ξεκινάμε*, αλλά η λέξη *here* έχει αντικατασταθεί απ’ την λέξη *hair*. Είναι λογοπαίγνιο το οποίο βασίζεται και στο οπτικό στοιχείο, καθώς την στιγμή που λέγεται, ο πρωταγωνιστής ρίχνει τρίχες στο νερό του αδερφού του, ως αντίποινα, γιατί εκείνος τον πείραζε για το καινούργιο του κούρεμα. Φυσικά, δεν υπάρχει αντιστοιχία στα ελληνικά για αυτή την έκφραση, πόσο μάλλον για το λογοπαίγνιο της. Η μετάφραση, λοιπόν, αυτής της έκφρασης έγινε σύμφωνα με την πλησιέστερη δυνατή αντιστοιχία που μπορούσα να σκεφτώ. Η πρόταση έγινε *Θα «μαλλιάσει» η γλώσσα του* και σχετίζεται, όπως και το πρωτότυπο, με το οπτικό στοιχείο για να γίνει κατανοητή.

Παράδειγμα 4^ο

Πρωτότυπο

‘-Do help yourself to a nut.

-I’m “natty” about nuts.’

Μετάφραση

‘-Κεράσου ξηρούς καρπούς.

-«Ξεραίνομαι» για καρπούς.’

Αυτό ήταν ένα από τα λογοπαίγνια που με δυσκόλεψε αρκετά καθώς η λέξη *nut* που έπρεπε αυτολεξεί να μεταφραστεί καρύδια, σύμφωνα με το οπτικό μέσο, δεν διευκόλυνε την απόδοση του λογοπαιγνίου στα ελληνικά. Έτσι επέλεξα την ευρύτερη μετάφραση της λέξης *nut*, η οποία είναι *ξηροί καρποί* και αντί της επανάληψης που κάνει ο πρωταγωνιστής για χάρη του αστείου (*natty/nuts*) και για να πει πόσο τρελαίνεται για τα καρύδια (*natty about*= τρελός για), έπαιξα με τη λέξη *ξηρούς* και την απέδωσα στο αστείο ως *ξεραίνομαι*, για να αντιστοιχίσω την προτίμησή του στους ξηρούς καρπούς.

Παράδειγμα 5^ο

Πρωτότυπο

‘Do I smell something fishy?’

Μετάφραση

‘Μυρίζω ψαρίλα;’

Εδώ έχουμε το μόνο παράδειγμα σε όλο το επεισόδιο, για το οποίο δεν μπορούσα να βρω κάτι αντίστοιχο στα ελληνικά και δεν κατάφερα να αποδώσω το λογοπαίγνιο. Η ατάκα αυτή εκφέρεται ενώ η άλλη πρωταγωνίστρια κρατάει ένα μεγάλο ψάρι και εκείνος το αντικρίζει σχετικά απότομα. Το λογοπαίγνιο εδώ είναι ότι η λέξη *fishy* σημαίνει και *ψαρίλα* αλλά και *κάτι ύποπτο*. Δυστυχώς, λοιπόν, αδυνατούσα να βρω κάτι αντίστοιχο στα ελληνικά και απλά μετέφρασα την λέξη *fishy* κυριολεκτικά.

Παράδειγμα 6^ο

Πρωτότυπο

‘- No, I was just doing your flowers.

-“Doing” my flowers? Sounds painful.’

Μετάφραση

‘- Όχι, απλά έκοβα τα λουλούδια σου.

-Έκοβες τα «λουλούδια» μου; Ακούγεται επώδυνο.

Εδώ έχουμε ένα πολύ τρανταχτό παράδειγμα σεξουαλικού υπονοούμενου, το οποίο είναι ταυτόχρονα και ένα δύσκολο λογοπαίγνιο για μετάφραση στα ελληνικά. Το ρήμα *doing* αναφέρεται από τη γυναίκα ως φρόντιζα τα λουλούδια που μόλις μας έφερε, αλλά ο άνδρας που τα έφερε το χρησιμοποιεί με την πιο πονηρή του έννοια, που είναι το *κάνω σεξ με κάποιον*. Έτσι, υπονοεί, ότι η γυναίκα έκανε σεξ με τα λουλούδια. Συνεπώς δεν μπορούσα να το μεταφέρω αυτό ευπρεπώς στα ελληνικά και το αλλοίωσα μερικώς. Χρησιμοποίησα το ρήμα *έκοβα* καταλήγοντας έτσι στο λογοπαίγνιο, ότι η γυναίκα έκοβε τα *λουλούδια του*, δηλαδή τα γεννητικά του όργανα.

Παράδειγμα 7^ο

Πρωτότυπο

‘-He fell from a towel.

-A towel?

-No, not towel. Tower.

-He fell from a tower?’

Μετάφραση

‘- Έπεσε από έναν τρύγο.

-Έναν τρύγο;

- Όχι, όχι τρύγο. Πύργο.

-Έπεσε από ένα πύργο;’

Αυτό το κομμάτι, επίσης, με δυσκόλεψε δεόντως. Κατατάσσεται ναι μεν στην κατηγορία των λογοπαιγνίων, αλλά κατά λάθος από τον ομιλητή. Εκείνος απλά σαν χαρακτήρας στην σειρά, δεν μιλάει σωστά, κάνει σαρδάμ και μιλάει αρκετά αργά. Έτσι εδώ εμφανίζεται μία σύγχυση ανάμεσα στις λέξεις *towel* και *tower*. Προφανώς ο πατέρας του δεν πήδηξε από μία πετσέτα (*towel*=πετσέτα) αλλά από έναν πύργο (*tower*=πύργος). Έτσι, εγώ για να μεταφράσω αυτό το αστείο έπρεπε να σκεφτώ μία λέξη που να ακούγεται σχεδόν όμοια με τη λέξη *πύργος* για να αποφύγω την αλλοίωση του νοήματος. Η μοναδική που μπορούσα να σκεφτώ ήταν η λέξη *τρύγος*, την οποία θεώρησα ότι είχα την ευχέρεια να τη χρησιμοποιήσω γιατί όπως ακριβώς δεν υπάρχει καμία συνοχή στο νόημα των λέξεων *towel-tower* έτσι δεν υπάρχει και ανάμεσα στις λέξεις *τρύγος-πύργος*.

Παράδειγμα 8^ο

Πρωτότυπο

‘-He seems... allright.

-He seems... allwrong.’

Μετάφραση

‘-Αυτός φαίνεται... καλούτσικος.

-Αυτός φαίνεται... κακούτσικος.’

Αυτό το σημείο μπορώ να πω ότι ήταν το πιο εύκολο σημείο με χιούμορ και λογοπαίγνιο ταυτόχρονα, σε όλο το επεισόδιο. Η μετάφραση που επέλεξα βγήκε φυσικά, καθώς πρόκειται για ένα αστείο που και εμείς οι Έλληνες κάνουμε.

❖ 4.1.2 Κατηγοριοποίηση Λογοπαιγνίων

Παράδειγμα 1^ο

Πρωτότυπο: Και τα δύο αυτά παραδείγματα εμπίπτουν στην κατηγορία Παρωνυμία, ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δύο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά.

Μετάφραση: Και τα δύο αυτά παραδείγματα εμπίπτουν στην κατηγορία Παρωνυμία, ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δύο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά.

Παράδειγμα 2^ο

Πρωτότυπο: Το παράδειγμα αυτό ανήκει στην κατηγορία Ομωνυμία, και συγκεκριμένα στην πρώτη υποκατηγορία, στην αμφισημία με μία λέξη (take).

Μετάφραση: Το παράδειγμα αυτό ανήκει στην κατηγορία Ομωνυμία, και συγκεκριμένα στην πρώτη υποκατηγορία, στην αμφισημία με μία λέξη (βρες).

Παράδειγμα 3^ο

Πρωτότυπο: Αυτό το λογοπαίγνιο κατατάσσεται στην κατηγορία Παρωνυμία₂ ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δυο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά.

Μετάφραση: Ανήκει στην κατηγορία Ομωνυμία, ακούγονται δηλαδή και γράφονται οι λέξεις με τον ίδιο τρόπο.

Παράδειγμα 4^ο

Πρωτότυπο: Ανήκει στην κατηγορία Ομωνυμία, ακούγονται δηλαδή και γράφονται οι λέξεις με τον ίδιο τρόπο.

Μετάφραση: Αυτό το λογοπαίγνιο κατατάσσεται στην κατηγορία Παρωνυμία₂ ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δυο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά.

Παράδειγμα 5^ο

Πρωτότυπο: Ανήκει στην κατηγορία Ομωνυμία, ακούγονται δηλαδή και γράφονται οι λέξεις με τον ίδιο τρόπο.

Μετάφραση: Δεν κατάφερα να το αποδώσω.

Παράδειγμα 6^ο

Πρωτότυπο: Ανήκει στην κατηγορία Ομωνυμία, ακούγονται δηλαδή και γράφονται οι λέξεις με τον ίδιο τρόπο.

Μετάφραση: Ανήκει στην κατηγορία Ομωνυμία, ακούγονται δηλαδή και γράφονται οι λέξεις με τον ίδιο τρόπο.

Παράδειγμα 7^ο

Πρωτότυπο: Αυτό το λογοπαίγνιο κατατάσσεται στην κατηγορία Παρωνυμία₂ ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δυο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά.

Μετάφραση: Αυτό το λογοπαίγνιο κατατάσσεται στην κατηγορία Παρωνυμία₂ ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δυο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά.

Παράδειγμα 8^ο

Πρωτότυπο: Αυτό το λογοπαίγνιο κατατάσσεται στην κατηγορία Παρωνυμία, ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δυο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά. Ωστόσο βασίζεται στον Ομωνυμία του πρώτου συνθετικού των λέξεων *allright* και *allwrong*, επινοώντας έτσι και τη λέξη *allwrong*, αφού δεν ισχύει λεξιλογικά και δημιουργείται χάρις του αστείου, έχοντας την ακριβώς αντίθετη σημασία απ' την πρώτη.

Μετάφραση: Αυτό το λογοπαίγνιο κατατάσσεται στην κατηγορία Παρωνυμία, ακούγονται, δηλαδή, και γράφονται οι δυο λέξεις ελαφρώς διαφορετικά. Ωστόσο η αλλαγή σε ένα και μόνο γράμμα (καλ~~ο~~ούτσικος-κακ~~ο~~ούτσικος) είναι αρκετή για να τις καταστήσει πλήρως αντίθετες και να δημιουργηθεί το λογοπαίγνιο/αστείο, αφού η λέξη *κακούτσικος* δεν υφίσταται λεξιλογικά.

❖ 4.3 Επανάληψεις

Η επανάληψη χρησιμοποιείται από τον συγγραφέα καθ' όλη τη διάρκεια του επεισοδίου. Ως τεχνική στην γραφή, η επανάληψη χρησιμοποιείται εκτενώς και στα βιβλία αλλά και στα οπτικοακουστικά μέσα. Ο πρώτος στόχος της είναι να εδραιώσει κάποια πληροφορία στο μυαλό του δέκτη, όμως, όταν αυτή χρησιμοποιείται στην κωμωδία, ο ρόλος της αλλάζει. Στην κωμωδία έχει ως στόχο είτε να κάνει αστείο κάτι το οποίο αν λεγόταν μόνο μία φορά δεν θα ήταν αστείο, είτε να επιφέρει μία γενικότερη σύγχυση στους πρωταγωνιστές, μη γνωρίζοντας τι πρέπει να απαντήσουν και απλά επαναλαμβάνοντας το ίδιο πράγμα, να εισέρχονται σε μία κωμική κατάσταση. Ας δούμε μερικά παραδείγματα από το εν λόγω επεισόδιο.

Παράδειγμα 1^ο

Απ' το σημείο 00:04:02,500 έως και το 00:04:17,620 συναντάμε 2 επαναλήψεις. Η μία είναι το *Τόνι*, το όνομα του φίλου του πρωταγωνιστή τον οποίο περιμένει αγωνιωδώς και με την επανάληψη γίνεται αυτό κατανοητό και το άλλο η επανάληψη της φράσης *calm down* που του λέει η οικογένεια του, αλλά καταλήγει να τη λέει κι αυτός για να ηρεμήσει τον εαυτό του. Έτσι με την επανάληψη και μεταφέρεται το αίσθημα του τρακ και της ανυπομονησίας που διακατέχει τον πρωταγωνιστή αλλά και δημιουργείται ένα κωμικό κλίμα.

Παράδειγμα 2^ο

Σε διάσπαρτα σημεία του επεισοδίου αναφέρεται ο τρόπος που υποτίθεται ότι πέθανε η γιαγιά, ο οποίος είναι ότι έπεσε από 7 ορόφους σκάλες. Αργότερα μέσα στην επανάληψη, ο πατέρας για να διευθετήσει το θέμα, λέει ότι ήταν 6 όροφοι τελικά, το οποίο και έκανε την όλη κατάσταση ακόμα πιο κωμική, ακόμα και όταν ανακοινώνεται το γεγονός στην θεία Βαλ. (00:10:55,020 , 00:12:17,820 , 00:12:48,940 , 00:17:59,020).

Παράδειγμα 3^ο

Τα δύο παιδιά της οικογένειας, αναφέρονται στον φίλο του πατέρα τους ως *tit*, το οποίο και επέλεξα να μεταφράσω ως *τούβλο*. Σε αυτή την περίπτωση, δεν έχουμε μόνο επανάληψη, αλλά έχουμε και διακύμανση της επανάληψης. Την πρώτη φορά τον αναφέρει ο πατέρας απλά ως *τούβλο* (00:03:29,740) , τη δεύτερη φορά τα παιδιά το επαναλαμβάνουν ταυτόχρονα επιβεβαιώνοντας τρόπον τινά τον πατέρα τους (00:07:29,980), την τρίτη φορά το λέει ο ένας γιος αλλά λέει ότι γίνεται ακόμα πιο *τούβλο* (00:13:38,900) υπάρχει δηλαδή μια αύξηση του όρου και την τελευταία φορά και οι δύο γιοι συμφωνούν ότι τουλάχιστον είναι ένα χρήσιμο *τούβλο* (00:18:29,340), καθώς ο ίδιος προσφέρθηκε να καθαρίσει το τραπέζι. Έτσι, λοιπόν, έχουμε να κάνουμε με έναν αστείο όρο, ο οποίος χρησιμοποιείται πολλές φορές αλλά κάθε φορά με λίγο διαφορετικό τρόπο, έτσι ώστε να κρατήσει το χιούμορ στα ίδια επίπεδα και το ενδιαφέρον του θεατή αμείωτο.

❖ 4.4 Απόδοση πολιτισμικών ενδεικτών

Οι Hatim και Mason, παρουσιάζουν μια θεωρία της μετάφρασης που επικεντρώνεται στο πολιτιστικό πλαίσιο και την αποφασιστική σημασία του: «Η μετάφραση (είναι) μία επικοινωνιακή διαδικασία που λαμβάνει χώρα μέσα σε ένα κοινωνικό πλαίσιο». Βλέπουν τον μεταφραστή ως μεσολαβητή: «Οι μεταφραστές μεσολαβούν μεταξύ των πολιτισμών (συμπεριλαμβανομένων των ιδεολογιών, των ηθικών συστημάτων και των κοινωνικοπολιτικών δομών), επιδιώκοντας να ξεπεράσουν τα ασυμβίβαστα που παρεμποδίζουν τη μεταφορά του νοήματος. Αυτό που έχει αξία ως σημείο σε μια πολιτιστική κοινότητα μπορεί να στερείται σημασίας σε μια άλλη»

Οι Hatim και Mason υποστηρίζουν ότι η μετάφραση είναι επικοινωνία δια μέσω γλωσσικών και πολιτιστικών εμποδίων και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο μεταφραστής βρίσκονται τόσο εντός όσο και εκτός της γλώσσας (Nedergaard-Larsen Birgit., 1993).

Έτσι, λειτουργώντας κι εγώ όσο μπορώ ως μεσολαβητής μεταξύ των πολιτισμών, σε αυτό το υποκεφάλαιο θα αναφέρω τις δυσκολίες που αντιμετώπισα κατά τη μετάφραση ενδεικτών του βρετανικού πολιτισμού και της βρετανικής κουλτούρας. Φυσικά, η απόδοση του χιούμορ, που αναλύθηκε εκτενώς στο υποκεφάλαιο 4.1, ανήκει και σε αυτήν την κατηγορία, καθώς και το χιούμορ είναι ζωτικό στοιχείο του πολιτισμού ενός λαού και αποκαλύπτει πολλά για την κουλτούρα του. Ωστόσο, τα αναγκαία συμπεράσματα για το χιούμορ δόθηκαν παραπάνω και εδώ θα αναφέρω όσα σημεία χρήζουν αναφοράς σε σχέση με τον πολιτισμό και την κουλτούρα.

Παράδειγμα 1^ο

Καθ' όλη τη διάρκεια του επεισοδίου, η λέξη bloody(αναθεματισμένο) χρησιμοποιείται ιδιαιτέρως πολύ και καθιστά το έργο του υποτιτλιστή δύσκολο, καθώς δεν νοείται να υπάρχουν βρισιές σε κάθε σχεδόν υπότιτλο, μόνο και μόνο από την άποψη εξοικονόμησης χώρου στον ήδη περιορισμένο χώρο των υποτίτλων, αλλά δεν μπορεί και να παραβλέπει το γεγονός ότι χρησιμοποιείται τόσο πολύ. Προσωπικά, γνωρίζω ότι είναι αντίστοιχη λέξη του δικού μας 'γαμημένο', και ότι και αυτή η λέξη στη καθημερινότητα των Ελλήνων χρησιμοποιείται πολύ, όμως δεν είναι αισθητικά ωραίο να εμφανίζονται τόσες πολλές βρισιές σε ένα επεισόδιο 23^{ων} λεπτών και δε όταν μιλάμε για την ίδια βρισιά διαρκώς, και ας μεταφέρουν μία νότα από την κουλτούρα των βρετανών και την καθημερινότητά τους. Η λύση, λοιπόν, που έδωσα σε αυτό το πρόβλημα, ήταν η μερική μετάφραση της λέξης αυτής, δηλαδή να την μεταφράζω σε όσα σημεία την θεωρούσα όντως σημαντική λεπτομέρεια. Η λύση αυτή που έδωσα ήταν λογική, αν παρατηρήσει κανείς ότι, ωστόσο, παρεμβάλλονται και άλλες βρισιές όπως το *stupid gits*(ηλίθιοι άχρηστοι) και το *moron*(βλάκα). Άλλωστε και ο γνωστός καθηγητής Salvatore Attardo έχει πει «Αν είναι δυνατόν, σεβαστείτε όλες τις πηγές γνώσης στη μετάφραση σας, αλλά αν απαραίτητο, αφήστε τη μετάφρασή σας να διαφέρει στο χαμηλότερο επίπεδο που είναι απαραίτητο για πραγματιστικούς σκοπούς.» Είναι επίσης γνωστό, ότι ναι μεν οι λέξεις ταμπού δεν πρέπει να λογοκρίνονται στον υποτιτλισμό, αλλά εφόσον επαναλαμβάνονται πολύ, ενδείκνυται να παραλείπονται για εξοικονόμηση χώρου.

Παράδειγμα 2^ο

Γίνεται συχνή χρήση της φράσης *Oh, dear*, η οποία δηλώνει είτε κατανόηση και λίγη στεναχώρια για κάτι που μόλις είπε κάποιος, είτε, όπως στο εν λόγω επεισόδιο, αγανάκτηση με κάποιον. Έτσι επέλεξα να το μεταφράσω ως *Θεέ μου*, αν και καταλάβαινα ότι κάποιες φορές το να επικαλεστεί ο εκάστοτε πρωταγωνιστής τον Θεό για κάτι, ίσως, ήταν υπερβολή, όμως είναι, κατά την άποψή μου, η φράση που είναι πιο κοντά στην πρωτότυπη για τα ελληνικά δεδομένα. Το να το μετέφραζα αυτολεξεί ως *Ω, γλυκέ μου ή αγαπημένε μου* δεν θα μετέφερε σωστά το νόημα της έκφρασης αυτής στη γλώσσα στόχο. Ωστόσο σε μερικά σημεία, θεώρησα ότι το *αγαπημένη μου* άρμοζε και το εφάρμοσα (πχ. στο σημείο 00:18:08,500).

Παράδειγμα 3^ο

Υπάρχει ένα σημείο στο οποίο αναφέρεται το βρετανικό νόμισμα το οποίο είναι το *round* και επέλεξα να μετατρέψω το ποσό σε *ευρώ* για να είναι πιο κατανοητό το ποσό το οποίο αναφέρεται στο ελληνικό κοινό (60 pounds=68 ευρώ στο σημείο 00:01:01,540).

Παράδειγμα 4^ο

Στο σημείο 00:02:43,500 αναφέρεται η πρόταση *we were in digs together*. Είναι μία φράση που αναφέρεται στη συγκατοίκηση τις δεκαετίες του '40 και του '50 κατά η σπιτονοικοκυρά παρείχε και γεύματα στους ενοικιαστές της. Συνεπώς, οι δύο γιοί του πρωταγωνιστή, όντας μικροί σε ηλικία δεν γνωρίζουν αυτήν την έκφραση και του ζητάνε ειρωνικά να το πει στα αγγλικά (*and in English?*). Η μετάφραση αυτής της έκφρασης ήταν κάπως δύσκολη και την αντιμετώπισα με τη χρήση της λέξης *σύννοικοι* που δεν είναι συνήθης στα Ελληνικά. Έπειτα τα παιδιά προφανώς δεν θα ρωτούσαν *and in English?* ούτε το θεώρησα σωστό να το μεταφράσω *και στα Ελληνικά*;, Έτσι το μετέφρασα ως *το οποίο σημαίνει*;, ότι δηλαδή απλά ζητάνε την επεξήγηση της λέξης *σύννοικοι*.

Παράδειγμα 5^ο

Άλλο ένα αρκετά ενδιαφέρον σημείο, ήταν εκείνο που περιλαμβάνει τις προσευχές που λένε ο καλεσμένος και ο γιος. Ο καλεσμένος προσπαθεί να πει όντως μία προσευχή, η οποία όμως διακόπτεται από τον βήχα και ο

γιος βρίσκεται εκτεθειμένος, την στιγμή που τον κοροΐδευε, προσπαθώντας να το καλύψει και αρχίζει να προσεύχεται τραγουδώντας. Για την προσευχή του καλεσμένου (00:15:54,460-00:16:20,265), έψαξα να βρω την αντίστοιχη ελληνική ώστε να τη μεταφράσω επακριβώς και να μεταφέρω το αίσθημα της βρετανικής προσευχής στα ελληνικά, δίχως όμως αποτέλεσμα, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι κι εκείνος έλεγε ναι μεν προσευχή, αλλά ήταν δικά του λόγια. Έτσι μετέφρασα το κομμάτι της προσευχής του με λέξεις που παραπέμπουν σε προσευχή στα ελληνικά, όσο αυτό μου ήταν δυνατόν.

Στο κομμάτι της προσευχής του γιου (00:16:30,460- 00:16:51,700), επειδή εκείνος απλώς τραγουδούσε χωρίς να έχει το ύφος της προσευχής στον λόγο του, το μόνο που έκανα ήταν απλή μετάφραση, χωρίς να θέλω να δείξω ότι πρόκειται για προσευχή, γιατί και στο πρωτότυπο δεν φαίνεται να προσπαθεί να προσευχηθεί.

❖ 4.5 Ιδιωματικές Εκφράσεις

Στο σύνολο του υποτιτλισμού αυτού το επεισοδίου υπάρχουν 3 εκφράσεις οι οποίες κατά την κρίση μου δεν εφάπτονταν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες, όμως χρίζουν αναφοράς.

Η πρώτη έκφραση είναι το *as I live and breathe* (00:04:26,220), η οποία θεωρώ ότι αντιστοιχείται πλήρως με την ελληνική έκφραση με *σάρκα και οστά* και ας μην είναι αυτολεξεί μετάφραση, είναι η έκφραση που αποδίδει πλήρως το νόημα της πρωτότυπης.

Η δεύτερη είναι η έκφραση *got straight down to bedroom business* (00:07:07,860) το οποίο και μετέφρασα ως *ασχολήθηκες κατευθείαν με το κρεβάτι*. Πρόκειται για έναν ιδιωματισμό της αγγλικής, η χρήση της λέξης *business* κατά αυτόν τον τρόπο πέραν της κυριολεκτικής της μετάφρασης, γι' αυτό και το αντιμετώπισα ως ένα μεταφραστικό πρόβλημα, αφού δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο στα ελληνικά. Αυτό που έκανα ήταν να γράψω στα ελληνικά πιο κυριολεκτικά αυτό που ήθελε να πει ο Τόνι, ενώ στα αγγλικά το είπε πιο περιφραστικά και με περισσότερο υπονοούμενο.

Η τρίτη και τελευταία είναι η έκφραση *little girls' room* (00:07:15,660) η οποία χρησιμοποιείται για να αναφερθεί κάποιος λίγο ειρωνικά στον χώρο της τουαλέτας. Επειδή δεν υπάρχει και πάλι κάτι αντίστοιχο στα ελληνικά που να το λέμε με τον τρόπο που το λένε στα αγγλικά, επέλεξα να δείξω αυτή την ειρωνεία του ομιλούντα σε άλλο σημείο της πρότασης. Έτσι η ολοκληρωμένη φράση στα αγγλικά είναι *Jackie, do you mind if I use your little girls room?* και την μετέφρασα *Τζάκι, θα μπορούσα να πάω*

στην τουαλέτα να φρεσκαριστώ;», προσδίδοντας τον τόνο της απαιτούμενης ειρωνείας στον λόγο που θέλει να μάθει που είναι η τουαλέτα και συγκεκριμένα στην λέξη *φρεσκαριστώ*, μια λέξη την οποία υπό κανονικές συνθήκες δεν θα χρησιμοποιούσε ένας άνδρας για να αιτιολογήσει την επίσκεψή του στην τουαλέτα.

❖ 4.6 Μεθοδολογία του υποτιτλισμού

Στον υποτιτλισμό υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται, έτσι ώστε να γίνονται οι υπότιτλοι κατανοητοί από τον θεατή και να προλαβαίνει να κατανοεί το νόημα αυτών. Αυτοί οι κανόνες είναι οι εξής :

❖ 4.6.1 : Εμφάνιση υποτίτλων στην οθόνη

- Θέση των υποτίτλων: Οι υπότιτλοι πρέπει να είναι στο κάτω μέρος της οθόνης, στο κέντρο τουλάχιστον $\frac{1}{2}$ πάνω από το πιο χαμηλό μέρος της οθόνης και να έχουν απόσταση τουλάχιστον $\frac{1}{2}$ τόσο από τα δεξιά όσο και από τα αριστερά, καθώς έχει αποδειχθεί ότι σε αυτή τη θέση το μάτι του θεατή δεν κουράζεται να διαβάσει τους υπότιτλους και δεν χάνει την δράση της ταινίας. Σε περίπτωση που στο κάτω μέρος της οθόνης υπάρχουν σημαντικές λεπτομέρειες της ταινίας ή πρόκειται για ταινία με υπότιτλους σε δύο γλώσσες, τότε επιτρέπεται οι υπότιτλοι να μεταβούν στο πάνω μέρος της οθόνης.
- Αριθμός σειρών: Οι υπότιτλοι δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 2 σειρές, και αν πρόκειται μόνο για μία σειρά, πρέπει να βρίσκεται στην χαμηλότερη δυνατή θέση σύμφωνα και με τα παραπάνω.
- Αριθμός χαρακτήρων σε κάθε σειρά: Κάθε σειρά υποτίτλων επιτρέπεται να έχει μέχρι και 35 χαρακτήρες. Στους χαρακτήρες φυσικά προσμετρούνται και τα σημεία στίξης και τα κενά μεταξύ των λέξεων.
- Γραμματοσειρές: Οι γραμματοσειρές πρέπει να είναι απλές και να μην κουράζουν το μάτι του θεατή. Προτιμούνται οι γραμματοσειρές *Helvetica* και *Arial*.
- Χρώμα γραμματοσειράς και φόντο: Η γραμματοσειρά πρέπει να είναι άσπρη, αλλά όχι έντονο άσπρο καθώς κουράζει το μάτι του θεατή. Επίσης, αν η δράση στην ταινία είναι έντονη, καλό είναι να υπάρχει ένα ελαφρώς γκρι φόντο, καθώς διευκολύνεται η ανάγνωση των υποτίτλων,

όταν το φόντο δεν είναι έντονο και διαρκώς κινούμενο.

- Διάρκεια υποτίτλων στην οθόνη: Η ταχύτητα ανάγνωσης του μέσου θεατή υπολογίζεται σε 2 ½ - 3 λέξεις το δευτερόλεπτο. Συνεπώς για υπότιτλους 2 σειρών με 14-16 λέξεις ο χρόνος υπολογίζεται το ανώτερο στα 6 δευτερόλεπτα, καθώς προσθέτεται λίγος χρόνος ακόμα, για να προλάβει ο θεατής να επεξεργαστεί τις πληροφορίες. Για τους υπότιτλους μίας σειράς, ο χρόνος υπολογίζεται το ανώτερο στα 3 ½ δευτερόλεπτα, λίγο περισσότερο από τους υπολογισμούς που έγιναν παραπάνω, επειδή, όταν πρόκειται για μία σειρά, ο εγκέφαλος δεν ενεργοποιείται από την όραση να διαβάσει γρήγορα, έτσι χρειάζεται παραπάνω χρόνο αναλογικά, για να διαβάσει έναν υπότιτλο. Όσον αφορά τους υπότιτλους μίας λέξης ο χρόνος καθορίζεται στο ελάχιστον του 1 ½ δευτερολέπτου. Όμως, υπάρχει κίνδυνος, αν δεν γίνουν σωστά οι παραπάνω διαδικασίες, να καταλήξει ο θεατής να ξαναδιαβάσει τους υπότιτλους, γι' αυτό πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν και οι γρήγοροι αναγνώστες, αλλά και το αν το περιεχόμενο ή το συντακτικό των υποτίτλων είναι εύκολο ή δύσκολο.
- Χρονισμός υποτίτλων: Οι υπότιτλοι δεν πρέπει, εφόσον έχουν ειπωθεί στο οπτικοακουστικό πρωτότυπο, να παραμένουν για πάνω από 2 δευτερόλεπτα στην οθόνη και πρέπει μεταξύ τους να έχουν ένα κενό τουλάχιστον ¼ του δευτερολέπτου.
- Υπότιτλοι σε συνάρτηση με τις σκηνές: Οι υπότιτλοι πρέπει να εμφανίζονται και να εξαφανίζονται/αλλάζουν σύμφωνα με τις σκηνές της ταινίας ή του επεισοδίου.
- Πλάγια γραφή (italics): Η πλάγια γραφή στους υπότιτλους χρησιμοποιείται, όταν λέγεται κάτι από κάποιον που τη δεδομένη στιγμή δεν φαίνεται στο πλάνο. Επίσης χρησιμοποιείται, όταν ο υποτιτλιστής επιλέγει να διατηρήσει μία λέξη στην πρωτότυπη μορφή της (πχ e-mail στο σημείο 00:03:49,728 στο εν λόγω επεισόδιο). Η έντονη γραφή και η υπογράμμιση δεν επιτρέπονται υπό καμία συνθήκη.

❖ 4.6.2 Τεχνικές μετάφρασης στον υποτιτλισμό

Ο Henrik Gottlieb, γνωστός Δανός μεταφραστής και υποτιτλιστής, ο οποίος αναφέρθηκε και παραπάνω στην κατηγοριοποίηση των λογοπαιγνίων υπέδειξε τις παρακάτω τεχνικές μετάφρασης για τον υποτιτλισμό, οι οποίες ισχύουν κατά κόρον και χρησιμοποιούνται από όλους του επαγγέλματος.

- Η διεύρυνση (expansion) χρησιμοποιείται όταν το αρχικό κείμενο απαιτεί εξήγηση λόγω ορισμένων πολιτιστικών αποχρώσεων που δεν μπορούν να ανακτηθούν στο στόχο Γλώσσα.
- Η παράφραση (paraphrase) χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις όπου η φρασεολογία του πρωτοτύπου δεν μπορεί να ανακατασκευαστεί με τον ίδιο συντακτικό τρόπο στην γλώσσα στόχο.
- Η μεταφορά (transfer) αναφέρεται στη στρατηγική μετάφρασης του κειμένου πηγής πλήρως και με ακρίβεια.
- Η μίμηση (imitation) διατηρεί τις ίδιες μορφές, αναφέρεται συνήθως στα ονόματα των ανθρώπων και στα μέρη.
- Η μεταγραφή (transcription) χρησιμοποιείται στις περιπτώσεις όπου ο όρος είναι ασυνήθιστος ακόμη στο κείμενο προέλευσης, για παράδειγμα, τη χρήση μιας τρίτης γλώσσας ή γλώσσας που δεν βγάζει νόημα.
- Η παρεκτόπιση (dislocation) υιοθετείται όταν το πρωτότυπο χρησιμοποιεί κάποιο είδος ειδικού εφέ, π.χ., ένα ανόητο τραγούδι σε μια ταινία κινουμένων σχεδίων, όπου η μετάφραση του εφέ είναι πιο σημαντική από το περιεχόμενο.
- Η συμπύκνωση (condensation) φαίνεται να είναι η τυπική στρατηγική που χρησιμοποιείται, δηλαδή, η συντόμευση του κειμένου με τον ελάχιστα δυνατό παρεμβατικό τρόπο.
- Ο αποδεκατισμός (decimation) είναι μια ακραία μορφή συμπύκνωσης όπου ίσως για λόγους ταχύτητας λόγου, ακόμη και δυνητικά σημαντικά στοιχεία παραλείπονται.
- Η διαγραφή (deletion) αναφέρεται στην πλήρη εξάλειψη τμημάτων ενός κειμένου.
- Η παραίτηση (resignation) περιγράφει τη στρατηγική που υιοθετείται, όταν δεν υπάρχει μπορεί να βρεθεί απόδοση στη μετάφραση και το νόημα χάνεται αναπόφευκτα.

❖ 4.7 Σημεία στίξης

- Αποσιωπητικά (...): Οι διαδοχικές τελείες χρησιμοποιούνται, όταν θέλουμε να δείξουμε, ότι ένας υπότιτλος συνεχίζεται και στο επόμενο frame, και μπαίνουν τόσο στο τέλος του υπότιτλου με το ανολοκλήρωτο νόημα όσο και στην αρχή του επόμενου που τον συμπληρώνει.
- Τελεία (.): Η τελεία χρησιμοποιείται απαραίτητως στο τέλος της πρότασης για προφανείς λόγους αλλά και για να δοθεί στον εγκέφαλο, ότι η πληροφορία που έπρεπε να λάβει τελείωσε και μπορεί να συνεχίσει να είτε να παρακολουθεί την εικόνα είτε να διαβάσει τον επόμενο υπότιτλο σωστά.
- Παύλα (-) και ως ενωτικό: Η παύλα χρησιμοποιείται πριν τον πρώτο χαρακτήρα κάθε υπότιτλου, όταν έχουμε να υποδείξουμε έναν διάλογο. Επίσης χρησιμοποιείται σαν ενωτικό όταν χρειάζεται σύνδεση λέξεων, χωρίς να μπαίνει κενό πριν και μετά την συνδετική παύλα, όχι όμως όπως στον γραπτό λόγο για συλλαβισμό λέξης.
- Ερωτηματικό (;) και θαυμαστικό (!): Η χρήση τους είναι ακριβώς η ίδια όπως και στον γραπτό λόγο.
- Παρένθεση {} και αγκύλες ({}): Η παρένθεση χρησιμοποιείται, όταν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω εξήγησης εκτός του σεναρίου, και οι αγκύλες όταν σε μία πρόταση υπάρχουν πάνω από μία παρενθέσεις. Παρόλα αυτά, δεν χρησιμοποιούνται καθώς καταλαμβάνουν πολύ χώρο και χρόνο στον υπότιτλο.
- Εισαγωγικά («»): Τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται, όταν παραθέτεται μία υποτιθέμενη πληροφορία, και ένα απόφθεγμα.
- Κόμμα (,), άνω κάτω τελεία (:), άνω τελεία (·): Η χρήση τους είναι ακριβώς η ίδια, όπως και στον γραπτό λόγο.

5.Συγχρονισμός

Ο συγχρονισμός του εν λόγω επεισοδίου παρουσίαζε κάποιες συγκεκριμένες συνεχείς δυσκολίες, οι οποίες όμως με προσοχή και επιμονή ήταν πλήρως αντιμετωπίσιμες. Χρησιμοποίησα το πρόγραμμα Subtitle edit έκδοση 3.4.13 και για την ενσωμάτωση των υποτίτλων το πρόγραμμα MKVToolNix Gui .Οι δυσκολίες ήταν οι εκτενείς προτάσεις που έπρεπε να συμπτυχθούν σε λιγότερους χαρακτήρες για να χωρέσουν στα επιτρεπτά χρονικά όρια, που ακολουθούνταν όμως από άμεσες και γρήγορες απαντήσεις, γεγονός που καθιστά το έργο του υποτιτλιστή ακόμα πιο δύσκολο. Η σύμπτυξη προτάσεων είναι απολύτως λογική και απαραίτητη και μπορούν να παραλειφθούν και λέξεις που δεν κρίνονται σημαντικές ως προς το νόημα, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ο υπότιτλος που θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του υποτιτλισμού. Όταν όμως, μία ήδη μεγάλη πρόταση, όσο και να έχει συμπτυχθεί, ακολουθείται από άλλη μία μεγάλη πρόταση ή απανωτές μικρές προτάσεις, ο υποτιτλιστής πρέπει να μεριμνήσει ώστε οι προτάσεις να είναι όσο το δυνατόν πιο απλουστευμένες και κατανοητές για να προλαβαίνει ο θεατής να αφομοιώνει τις πληροφορίες. Επίσης, στις απανωτές μεγάλες προτάσεις, είναι ιδιαίτερα δύσκολος και ο συγχρονισμός καθώς ακόμα και αν θέλει ο υποτιτλιστής να δώσει περισσότερο χρόνο σε μία πρόταση λόγω της έκτασής της, δεν μπορεί, γιατί η επόμενη ακούγεται πολύ γρήγορα. Οι απανωτές προτάσεις, ωστόσο, είναι δύσκολες στον συγχρονισμό, ακόμα και όταν δεν είναι μεγάλες, γιατί πρέπει να εμφανίζονται και να εξαφανίζονται οι υπότιτλοί τους σε πλήρη συγχρονισμό με τους ομιλούμενους, για να αποδοθεί σωστά και το πνεύμα της συζήτησης, αφού η τεχνική στις συζητήσεις συνήθως χρησιμοποιείται για να εκφραστούν ποικίλα συναισθήματα, όπως σύγχυση, θυμός, ενθουσιασμός κτλ. Ενδεικτικά ένα σημείο που με δυσκόλεψε κάπως είναι από το 00:20:01,020 έως το 00:20:30,143. Αυτό, λοιπόν αποτέλεσε το πρόβλημα για μένα στον συγχρονισμό αυτού του επεισοδίου.

6.Επίλογος

Καταληκτικά το επεισόδιο με το οποίο ασχολήθηκα, ήταν ένα πολύ καλό δείγμα δυσκολιών τόσο στην μετάφρασή του όσο και στην γενικότερη επιμέλεια του, και ταυτόχρονα είχε καινούργια δεδομένα για εμένα, όπως ήταν τα αστεία με τα λογοπαίγνια, τα οποία τα αντιμετώπισα για πρώτη φορά και είχαν όλα να με διδάξουν από κάτι. Επίσης, λόγω αυτής εδώ της πτυχιακής εργασίας, διάβασα πολλές καινούργιες πληροφορίες για τον υποτιτλισμό τις οποίες, φυσικά δεν μπορούσα να τις παραθέσω, γιατί θα γινόταν κουραστικό, ελπίζω όμως μέσα από τη δουλειά που έκανα και βλέπετε τόσο στο υποτιτλισμένο επεισόδιο όσο και στα γραπτά σχόλια, να φαίνονται οι καινούργιες γνώσεις που απέκτησα και η απόδοσή μου να σας ευχαρίστησε. Εγώ νιώθω ήδη έστω και λίγο καλύτερη στο αντικείμενο του υποτιτλισμού και ιδιαίτερη χαρά που βλέπω αυτήν την εργασία ολοκληρωμένη, και την προσωπική μου δουλειά αποτυπωμένη και έτοιμη για αξιολόγηση.

7.Βιβλιογραφία/Προγράμματα

Προγράμματα

- Για τον υποτιτλισμό και τον συγχρονισμό χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα **Subtitle Edit** έκδοση 3.4.13.
- Για την ενσωμάτωση των υποτίτλων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα **MKVToolNix Gui**.

Πηγές

- Karamitroglou F. (1998), *A Proposed Set of Subtitling Standards in Europe*, *Translation Journal*, 2:2.
- Vilelmini S. (2017), *History of Audiovisual Translation*.
- Nedergaard-Larsen B. (1993), *Perspectives Studies in Translatology Culture-bound problems in subtitling* .
- Carroll M. (2004), *Subtitling: Changing Standards for New Media?*
- Ghaemi F., Benyamin J. (2010), *Strategies Used in the Translation of Interlingual Subtitling*.
- Williamson L, de Pedro Ricoy R., (2008) *The translation of wordplay in interlingual subtitling*
- Chiaro D. Verbally, *Expressed Humour on Screen: Reflections on Translation and Reception*.

Λεξικά

- <http://www.wordreference.com>
- <https://www.linguee.com>
- <https://www.urbandictionary.com>